

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kitaibel Pál utcai Óvoda



2025.

**Budapest, II. kerület, Kitaibel Pál utca 10. szám alatti Óvoda
Helyi Pedagógiai Programját írták:**

2

Hutvágner Klára
Kertészné Varga Ildikó
Kovács Monika
Markolt Emőke
Mátyásné Nagy Éva
Perecsiné Varga Csilla
Dr. Várallyay Csabáné

Újra átgondolta és kiegészítette 2013-ban

Hajkó Tünde
Hetei Gabriella
Hevesi Tóth Edit
Hutvágner Klára
Kerényi Ágnes
Markolt Emőke
Mátyásné Nagy Éva
Oszlayné Hankovszki Tünde
Paskó Márta
Perecsiné Varga Csilla
Szabóné Kovács Mónika
Talpasné Kiss Csillag
Vargáné Blanár Júlianna
Víghné Bódis Éva

Kiegészítette a Pedagógiai Programot 2018-ban

Perecsiné Varga Csilla
óvodavezető

Kiegészítette a 77/2025. (IV.15.) Korm. Rendelet alapján:

Hutvágner Klára igazgató
Vargáné Blanár Julianna szaktanácsadó, ig.helyettes

Tartalomjegyzék

- 1. Az óvoda adatai**
- 2. Jogszabályi háttér**
- 3. Gyermekképünk**
- 4. Helyzetkép az óvodáról**
 - 4. 1 Óvodánk jellemzői*
 - 4. 2 Személyi feltételek*
 - 4. 3 Tárgyi feltételek*
- 5. Óvodaképünk, alapelveink**
- 6. Nevelési céljaink**
- 7. Az óvoda nevelési feladatai**
- 8. Pedagógiai Programunk rendszerábrája**
- 9. A gyermekek fejlődésének nyomon követése**
- 10. Alapvető gyermeki tevékenységek**
 - 10. 1 Játék*
 - 10. 2 Mozgás, mozgásos játékok*
- 11. Óvodánk alapvető feladatai**
 - 11. 1. Egészséges életmód alakítása, testi nevelés*
 - 11. 2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés*
 - 11. 3. Anyanyelvi nevelés és fejlesztés*
 - 11. 4. Értelmi nevelés és fejlesztés tevékenységformái*
 - 11. 4. 1. Verselés, mesélés*
 - 11. 4. 2. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc*
 - 11. 4. 3. Rajzolás, mintázás, kézi munka*
 - 11. 4. 4. A külső világ tevékeny megismerése*
 - 11. 4. 5. Matematikai jellegű tapasztalatok*
- 12. Iskolaérettség**
- 13. Tehetséggondozás**
- 14. Munka jellegű tevékenységek**
- 15. IKT: információs és kommunikációs eszközök az óvodában**
- 16. Az óvodai élet megszervezésének elvei – Napirend, Házirend**
- 17. Hagyományok - ünnepek**
- 18. Óvodánk kapcsolatai**
 - 18. 1. Az óvoda és a Fenntartó*
 - 18. 2. Kormányhivatal járási hivatalai*
 - 18. 3. Oktatási Hivatal*
 - 18. 4. Az óvoda és a Család*
 - 18. 5. Az óvoda és a Bölcsőde*
 - 18. 6. Az óvoda és Iskola*
 - 18. 7. Szakmai segítő szervezetek*
 - 18. 7. 1 Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat II. Kerületi Tagintézménye*
 - 18. 7. 2 Pedagógiai Intézet*
 - 18. 7. 3 Óvodában végezhető egyéni fejlettséget mérő vizsgálatok, eszközök*
 - 18. 7. 4 Védőnői Szolgálat, Foglalkozássegységügy*
 - 18.7. 5 Budapest Főváros II kerületi Önkormányzat Gyermekjóléti és Családsegítő Központ*
 - 18.8. Közművelődési Intézmények*
 - 18.9. Központi Statisztikai Hivatal*

19. Integrált nevelés az óvodában

19. 1. Gyermekvédelem

19. 2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

20. Szolgáltatások

21. Érvényességi nyilatkozat

1. Az óvodai adatai

*Az óvoda neve: **Kitaibel Pál utcai Óvoda***

Címe: 1022 Budapest

Kitaibel Pál utca 10.

Telefonszáma: +36-1212-5363;

e-mail: ovoda.kitaibel@ecom.hu

Az óvoda fenntartója

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének Polgármesteri Hivatala

Budapest, II. kerület, Mechwart liget 1.

Alapító okirat száma: 305/1997. (VII. 1.) határozatával kiadott többször módosított 066 /2013. (V. 30.) határozattal jóváhagyott okmány.

*OM azonosító: **034 246***

*Intézményvezető neve: **Hutvágner Klára***

Az óvodai csoportok száma: 5

Gyermekférőhelyek száma: 125

A Pedagógiai Program készítője: az óvoda nevelőtestülete

*Pedagógiai Program módosítását jóváhagyta: **Hutvágner Klára** igazgató*

Budapest, 2025. szeptember 30.

2. Jogszabályi háttér

Alaptörvény

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól

Rendeletek

- 137/2018 (VII. 25) Kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításáról
- 363/2012. (XII. 17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 30/2012. (IX. 28.) EMMI-rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI-rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI-rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda Alapító Okirata
- Állásfoglalás a II. kerületi Önkormányzat fenntartásában működő óvodák délelőtti külső szolgáltatói által nyújtott foglalkozások/szolgáltatásokról. (Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat Művelődési Iroda (2011. 09. 16)
- 77/2025. (IV.15.) Kormány Rendelet

3. Gyermekképünk

Gyermekképünk alapgondolata, hogy a kisgyermek egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai individuum, akinek személyiségét, fejlődését genetikai adottságok, az érés a gyermekkorra jellemző törvényszerűségei, valamint a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Biztosítani kell a nemzeti, etnikai kisebbséghez való tartozását. Nagy szüksége van az érzelmi támaszt nyújtó, biztonságot adó, gondoskodó, szerető családi és nevelői légkörre.

„A gyermekszem:
fényesség és bizalom,
Vezéreljen téged is az
utadon”
(Szűcs Imre)

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik nyitottak, érzelem gazdagok, érdeklődők, önmagukat értékelni tudok, másokat elfogadók, együttműködők, kreatívak; akiknek a szemében a „fényesség és bizalom” tükröződik.

4. Helyzetkép az óvodáról

„Ha a Kitaibel Pál utcán végigsétálva egy hatalmas kék-sárga hajóra bukkan: megérkezett óvodánkba.”
(Hívogató)

4. 1. Óvodánk jellemzői

Öt csoportban 125 gyermek neveléséről 25 felnőtt gondoskodik.

Háromszintes óvodánk 1996-ban egyedi tervezéssel, igényes belsőépítészeti megoldásokkal készült el. A csoportszobákban természetes alapanyagú bútorok, játékok, korszerű és változatos fejlesztési eszközök vannak. Minden csoportszobához ebédlő is tartozik. A gyermekek parkosított, árnyas játszóhelyeken, teraszokon játszhatnak. Óvodánk tornateremmel, kerámiaégető kemencével ellátott. Korszerűen felszerelt óvodánk a kerületi gyermekeken kívül a Központi Statisztikai Hivatal dolgozóinak gyermekeit is fogadja.

A jelentkező gyermekek életkora határozza meg, hogy milyen összetételű csoportokat hozunk létre. Homogén csoportok kialakítására törekszünk. A kerületi védőnő és orvos szükség szerint végzi az egészségügyi ellátást. Látássérült és beszéd fogyatékos gyermekeink terápiáját szakemberek végzik.

4. 2. Személyi feltételek

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A nevelőtestület 14 felsőfokú végzettségű pedagógusból áll.

Dolgozóink továbbá: óvodatitkár, 5 dajka, 2 konyhai dolgozó, karbantartó, gyógypedagógiai asszisztensek, pszichológus, valamint egy 4 órás gyógypedagógus segíti a pedagógiai munkánkat. Az óvodapedagógus váltótársak heti váltásban a szakképzett asszisztensekkel és a dajkával szinkronban dolgoznak az azonos pedagógiai cél megvalósításáért.

A szakmai segítők:

A gyermekek beszédhibáit, beszédészlelési- és értési zavarait logopédus javítja, míg az egyéni fejlesztést igénylő, a társaitól lassabb ütemben haladó gyermekekkel - a nevelőtestületből szakképzettséget szerzett - fejlesztő pedagógusok foglalkoznak.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését gyógypedagógus, pedagógiai asszisztensek, gyógypedagógiai asszisztens segíti.

A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai szűréseket végeznek és a célirányos fejlesztésben, valamint tanácsadásban számíthatunk segítségükre.

4. 3 Tárgyi feltételek

Az óvoda korszerű, esztétikus, jól felszerelt; kiváló feltételeket teremt az idejaro gyermekek számára.

A kupolás, melegebb csoportok klimatizáltak.

Eszközök:

- *Játékok:* Érdekes, fejlesztő, korcsoportnak és az adott csoport sajátosságainak megfelelő játékok beszerzésére, válogatására törekszünk.
- *Az óvodai tanulás eszközei*

A szertár fejlesztése anyagi lehetőségeinktől függően folyamatosan bővül. Lehetőség szerint az egyéni fejlesztéshez szükséges anyagok is rendelkezésre állnak. Rendelkezésre áll a Szív-kincsesláda és az OKOSKOCKA programhoz az oktató csomag, valamint a tehetséggondozáshoz a „Kíváncsi Láda” játékos mérőeszköz.

Sajátos nevelési igényű gyermekeinknek biztosítjuk a gyermekközösségben alkalmazható speciális fejlesztő eszközöket (pld. beszéd – bábok, hangszerek).

- *A rendszeres testmozgás és egészséges életmódra nevelés eszközei*

Tornatermünkben és csoportszobáinkban sokféle fejlesztő eszköz ad lehetőséget a gyermekek mozgásigényének kielégítésére.

Sporteszközöket több alkalommal pályázatokon nyert összegekből is vásárolunk.

Különféle háztartási eszközök pld. illatlámpa, mikrohullámú sütő, teafőző gép, turmixgép, valamint hideg párologtató és só lámpa a csoportszobákban találhatóak.

A gyermekek személyes gondozásához szükséges eszközöket az óvoda biztosítja (törölköző, fogmosó pohár).

A kertben saját költségvetésből tudunk játszótéri eszközöket beszerezni, amelyek változatos mozgáslehetőségeket biztosítanak a gyermekeknek.

- *Mese- és szakkönyvellátottság*

Mesekönyv ellátottságunk jó, ezeket folyamatosan bővítjük ismeretterjesztő könyvekkel is.

A költségvetés keretből a szakkönyvek vásárlása szintén folyamatos. Sokféle kezűgyességet fejlesztő, kreativitást segítő könyv áll rendelkezésünkre.

Országos és kerületi pályázatokon rendszeresen részt veszünk.

5. Óvodaképünk, alapelveink

Minden tevékenység a gyermekek érdekében történik. Az óvodánkban folyó nevelőmunkát a családi háttérre alapozzuk. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Fő nevelési feladataink az óvodában az emocionális, a kognitív, a szociális és a személyes kompetenciák fejlesztése; a konstruktív életvezetés magatartás- és tevékenységformák kialakulásának megalapozása.

Az óvodai nevelésünk elsődleges alapelemei az önkiszolgálás fejlesztése, a játéktevékenység elősegítése és a szocializáció segítése, az együttműködés elemeinek megismertetése. A fejlődést, fejlesztést a gyermekek életkori sajátosságai, egyéni eltéréseik, és fejlődésük eltérő üteme határozza meg.

Kiemelt nevelési terület óvodánkban az ***egészséges életmódra, egészségvédelemre nevelés és a mozgás.***

A gyermek ***alapvető tevékenysége a játék***, amelynek zavartalanságát rugalmas, folyamatos napirendünk biztosítja.

Mivel az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, nagy hangsúlyt fektetünk a szülők- kel való korrekt kapcsolattartásra az őszinte, nyílt kommunikációra. Fontosnak tartjuk a napi információáramlást a gyermek-és a szülő érzelmi biztonságának érdekében.

A különböző tevékenységi formákat a családi és közösségi élményekre alapozva, az évszakok és az ünnepek, mesék és versek témái köré csoportosítjuk.

A tanulási folyamat közvetlen; elsősorban megfigyeléseken, tapasztalatszerzéseken, kísérletezéseken alapul. A tanulás szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű.

Az óvodapedagógusok módszertani szabadsága érvényesül a tanulási folyamat megtervezésében és lebonyolításában.

Szakmai munkánkat befogadó, segítő, inkluzív pedagógusi attitűddel végezzük. Ez magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességek - hitelesség, elfogadás, tolerancia, empátia- meglétét igényli. Etikai kódexünkben megfogalmazott erkölcsi normák betartása fontos számunkra. A pedagógusok mindemellett pedagógiai nézeteik, értékrendjük és módszertani szabadságuk érvényesülésével dolgozhatnak: *megkötéseket csak a gyermekek érdekeinek védelmében alkalmazunk.*

A gyermekek különleges védelmét biztosítjuk.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődését elősegítjük.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai munkára fokozott figyelmet fordítunk, hogy a rászoruló gyermekek egyenlő eséllyel illeszkedhessenek be óvodánk életébe. Ennek érdekében szorosan együttműködünk a kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, valamint rendszeres esetmegbeszéléseket tartunk az óvoda szociális segítőjével

Tudjuk, mindenkinek lehetnek nehézségei, mindenki szorulhat segítségre.

2010. nevelési évtől a *látássérült és beszéd fogyatékos gyermekek integrált neveléséről* is gondoskodunk. Nevelési feladataink biztosítják minden gyermek fejlődését; az akadályozott és nem akadályozott gyermekek természetes együttélését. 2013 szeptemberétől fél állású gyógypedagógus és két fejlesztő pedagógus státusszal emelkedett a segítők száma.

Sajátos nevelési igényű gyermek fogadásával ezek az általános elvek természetesen kiegészülnek. (pld. kompenzációs lehetőségek körének bővítése, különböző technikák alkalmazása)

6. Nevelési céljaink

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik.

Célunk, hogy a gyermekek harmonikusan fejlődjenek, így elérjük, hogy:

- tevékenységközpontú szemlélettel a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló pszichikus összetevők; motívumok, ismeretek, készségek gyarapodnak;

- fontos értékek mentén: a szociális (segítő életmódra nevelés), személyes (egészséges és kultúrált életmódra nevelés) és kognitív (értelmi) kompetenciák fejlődnek;
- a gyermekek belső erőforrásaira; spontán kíváncsiságára, érdeklődésére és természetes tanulási vágyára épített motiválással a tanulási képességeik fejlődnek, tehetségük bontakozik;
- a gyermekek meglévő hátrányai csökkennek, s egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesülnek.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, így:
 - a különleges bánásmódot igénylő – ezen belül a sajátos nevelési igényű,
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és
 - a kiemelten tehetséges gyermekek fejlődésének segítése.
- Elérni kívánt cél a hátránycsökkentő szerep megvalósulása az óvodában: a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére fokozottan figyelmet kell fordítanunk.
- Rendszeres testmozgás megszervezése.
- Az iskola kezdő szakaszára vonatkozó problémák jelenléte miatt feladatunk az iskolai élet megkezdésére történő felkészítés.
- Továbbra is alkalmat teremtünk és keresünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilágból, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből gyakran merítünk.
- A gyermek nyitottságára építünk, és ahhoz segítjük, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz a családhoz, és a közösséghez való kötődést élményszinten élhesse át.

7. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása;
- a szocializáció elősegítése, érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés;
- anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása;
- iskolai életre való felkészítés
- integrált nevelés az óvodában, nemzeti, kisebbségi gyermekek nevelése.

8. Pedagógiai programunk rendszerábrája

Egészséges életmód alakítása, mozgás	Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés Iskolára való felkészítés	Integrált, inkluzív nevelés az óvodában Nemzeti kisebbségi gyermekek nevelése
--------------------------------------	---	--	--

Alapvető gyermeki tevékenységek

JÁTÉK	MOZGÁS
-------	--------

Óvodánk alapvető feladatai

Egészséges életmód alakítása, a rendszeres testmozgás.	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	Anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés Iskolára való felkészítés	Tehetséggondozás
		Verselés, mesélés Ének-zene (énekes játék, gyermektánc) Rajzolás (festés, mintázás, kézimunka) Külső világ tevékeny megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok	

Munka jellegű tevékenység.	Hagyományok-ünnepek
----------------------------	---------------------

Az Óvoda kapcsolatai

Fenntartó	Család	Bölcsőde	Iskola
Szakmai segítő szervezetek Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat II. Kerületi Tagintézménye, Pedagógiai Intézet, Védőnői Szolgálat, Bp. Főv. II. kerületi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Központ	Civil szervezetek	Közművelődési Intézmények KSH	Oktatási Hivatal

9. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődését a napi tevékenységek során folyamatosan figyelemmel kísérjük. Félévenként rögzítjük a gyermekek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét, a szükséges intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat is. Készül anamnézislap, fejlődésmérő lap.

A szülő, a gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről évente két alkalommal - fogadóóra keretében - részletes és érdemi tájékoztatást kap.

Probléma esetén a szülők, illetve óvodapedagógusok kérésére további fogadóóra keretében van lehetőség a megoldások keresésére.

10. Alapvető gyermeki tevékenységek

10. 1. Játék

A szabad játék a gyermekek alapvető tevékenysége, így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszközének tekintjük. Elemi pszichikus szükséglet, melynek minden nap visszatérően, hosszantartóan és zavartalanul kell megvalósulnia.

Célunk:

-  A gyermekek játéka elmélyült, örömteli, önkéntes, spontán és folyamatosan bővülő legyen.
-  A gyermekek tudjanak alkalmazkodni társaikhoz, fogadják el mások ötleteit, figyeljenek egymásra, ismerkedjenek az együttműködés szabályaival, és legyenek kreatívak játékaikban.

Feladataink

- A játék feltételeinek megteremtése, játékszabályok megismertetése és betartásukra való késztetés
- Játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak, szükségleteinek figyelembevételével.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése.

- *A játék feltételeinek megteremtése, játékszabályok megismertetése és betartásukra való késztetés*

Nyugodt, derűs csoportlégkör megteremtésére törekszünk, amelyben a gyermekek biztonságban érzik magukat.

Arra neveljük őket, hogy önállóak legyenek, sokféle játékot indítsanak, szervezzenek, a játékeszközöket önállóan válasszák ki, és konfliktusaikat igyekezzenek békés módon, egyre önállóbban megoldani.

A magányosan játszóknak segítünk a közös játékba bekapcsolódni, játszótársakat találni. A pedagógusok tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. A megfelelő feltételek megteremtése mellett szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt módon segítjük a gyermekek játékban történő fejlődését.

Megfelelő helyet teremtünk a játékhoz.

A csoportszobákat úgy rendezzük be, hogy a gyermekeknek lehetőségük legyen a gyakorló, a szerep-, a konstruáló játék játszására egyaránt. A mozgásos játék színtere az udvar, a tornaterem, a teraszok és amennyire lehetséges, a csoportszoba.

Állandó és ideiglenes játszóhelyeink vannak barkácsoláshoz, dramatizáláshoz, festéshez és kis kuckók kialakításához.

Játékterük bővítéséhez kihasználjuk az ebédlő helyiségeket is.

Megfelelő időt szánunk a játékhöz.

Óvodánkban a tisztálkodást, étkezést, csendes pihenőt leszámítva játékkal töltik a gyermekek. Ezt rugalmas és folyamatos napirendünk teszi lehetővé.

A tanulást folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenységként szervezzük.

Gazdagon felszerelt szertár áll rendelkezésünkre a gyermekek cselekvő aktivitásának kibontakoztatásához.

Segítjük a spontán játékos tapasztalatszerzést; lehetőséget teremtünk a kísérletezéshez és felfedezéshez, lehetőséget adunk a kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésre.

Lehetőséget nyújtunk tapasztalat- és élményszerzésre a természetben kirándulásokkal, a tornateremben színházi előadások szervezésével, zenei koncertek látogatásával és a kertben játékos programok szervezésével is.

➤ *Játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak, szükségleteinek figyelembevételével.*

Gyakorló játék:

A gyakorló játék kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra cselekvésre készíti a gyermekeket. Elsősorban kiscsoportosok kedvelt tevékenysége.

Ehhez a tevékenységhez biztosítjuk a mozgásteret és mindazokat a játékeszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a mozgásigény és manipulációs vágy kielégítésére.

Játék közben ügyelünk arra, hogy a különböző mozgásos játékokat játszó ne zavarják egymást.

Segítjük, hogy játékkuk a gyakorló játékból a szerepjátékig fejlődjen.

Sok mondókát mondunk, ezzel is ösztönözzük őket, hogy maguk is mondogassanak.

Szerepjáték.

A szerepjáték a gyermekek ismereteit, élményeit, elképzeléseit és az ezekhez fűződő érzelmeket tükrözi. Segítjük az önkéntes szerep-, téma- és eszközválasztást.

A gyermekek kérésére mi is részt veszünk a játékban, vagy csak jelen vagyunk.

Ügyelünk arra, hogy az aktív szervezők ne kerüljenek összetűzésbe, a visszahúzódók ne mindig alárendelt, esetleg negatív szerepet kapjanak.

Arra törekszünk, hogy mindenki szerepjátéka során egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozzon ki. Konfliktus esetén igyekszünk megérteni belső indíttatásukat, ha szükséges segítjük a konfliktus feloldását.

Építő- és konstruáló játék:

A gyermekek kockákból és más játékszerekből építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. Ez a játékfajta fejleszti kreativitásukat, finom motorikus képességeiket, valamint értelmi és társas képességeiket is.

Az építő és konstrukciós játék beszerzésekor figyelembe vesszük a csoport összetételét, azt, hogy ezek a játékszerek más-más korcsoportnak felelnek meg. Megtanítjuk a konstrukciós eszközök változatos használatát.

Barkácsolás:

Kialakítjuk a gyermekekben az igényt, hogy ha játékkuk úgy kívánja, maguk is készítsenek játékhöz szükséges eszközöket. A barkácsolás a játék igényéből alakul ki, ezért önkéntes és kötetlen.

Megteremtjük a feltételeket, hogy bármikor barkácsolhassanak, ha a játékkuk úgy kívánja, vagy játékjavításra támad kedvük. Gondoskodunk helyről, anyagról, kezükbe való eszközökről.

Annyi segítséget nyújtunk, amennyit igényelnek.

Dramatizálás, bábozás:

A szerepjáték gazdagodik, ha a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálhatják. Ezért olyan meséket mesélünk, amelyek megérintik őket, és esztétikai élményt jelent számunkra. Élményeikhez kapcsolódva segítjük a szerepek eljátszását.

Gondoskodunk a dramatizáláshoz szükséges eszközökről, jelmezekről. Ezeket időként javítgatjuk, átalakítjuk, más szerepekhez is felhasználjuk.

A bábozáshoz biztosítjuk a megfelelő méretű bábokat, paravánt. Megtanítjuk a bábok mozgását.

Egy-egy bábfigurát felhasználunk a beszoktatás megkönnyítéséhez is.

Szabályjáték:

A szabályok maradéktalan betartását csak a nagyobbaktól kívánjuk meg.

A szabálybetartás elemeinek megismertetésével már a kisebbeknél is próbálkozunk.

Aki a játékfeszültség izgalma miatt nem tartja be a szabályokat, azt figyelmeztetjük, de nem marasztaljuk el.

A játékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségét, kívánságait, a csoport létszámát és a helyi adottságokat.

Arra törekszünk, hogy játékaikban az egészséges versenyszellem jelen legyen, tartsák be a szabályokat, és próbálják elviselni a kudarcot.

Udvari játéklehetőségek:

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés jelentős színtere. A gyermekek óvodánkban annyi időt töltenek az udvaron, amennyit az időjárás megenged.

A játék egész nap lehetőséget ad a beszédre, párbeszédre. Beszédünk mintaértékű, ezért egyaránt ügyelünk rá hangerő, hangsúly, hanglejtés, mondatszerkesztés tekintetében.

Anyanyelvi játékokat kezdeményezünk, amelyek fejlesztik az artikulációt, szókincset, kifejezőkészséget.

Minden nap lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek játékpakolás után közös beszélgetésekre, élményfelidézésekre.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

A játék során olyan tulajdonságok, magatartásformák, barátságok, kapcsolatok, ismeretek alakulnak ki, amelyek a későbbiekben meghatározói lehetnek a gyermekek jellemének, társas kapcsolatainak.

- Fejlődik a gyermekek önismerete.
- Megértik és elfogadják egymás elképzeléseit.
- Alkalmazkodnak a játékszabályokhoz.
- Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlen szerepet is.
- Tudnak játékot irányítani, és játszótársaikhoz alkalmazkodni.
- Létrehoznak olyan játékhelyzeteket, amelyekben tapasztalataikat, élményeiket eljátszhatják.
- Önállóan a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában a játékszerek, eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.
- Eszközöket készítenek szerepjátékuk, bábozásuk kellékeként, ezeket felhasználják játékaikban.

- Megtanulják a bábok mozgását, élményeiket eljátsszák, feszültségeiket levezetik, és feloldódnak a játék során.
- Saját szavaikkal, elgondolásaikkal játsszák el a történeteket, néhány vissza visszatérő gondolat, mondat kiemelésével.
- Önállóan osztják el egymás közt a szerepeket.
- Konstruktív és építőjáték-elemekből játékeszközöket készítenek.
- Egyre igényesebbé válnak alkotásaik.
- Olyan játékokat választanak, amelyek nagyobb ügyességet, esetleg nagyobb szellemi erőfeszítést igényelnek.
- Bonyolultabb szabályok megtanulására is képesek.
- Figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.
- Önállóan is tudnak szabály játékot játszani.

10. 2. Mozgás, mozgásos játékok

Célunk:

- ✚ Mozgáskedv fenntartása, felkeltése; a mozgás örömforrása;
- ✚ mozgásigény kielégítése, mozgás megszerettetése,
- ✚ rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakításának megalapozása;
- ✚ sokféle mozgástapasztalat nyújtása;
- ✚ sokoldalú, arányos fejlesztés: erő, állóképesség, ügyesség, gyorsaság, egyensúlyérzék fejlesztés;
- ✚ szociális képességek fejlesztése: csapatszellem, együttműködés, fegyelem, kitartás és versenyszellem alakítás a közösségben;
- ✚ prevenció;
- ✚ értelmi képességek fejlesztése.

Feladataink

- A gyermekek életkorának megfelelő, természetes mozgásformák fejlesztése a szabad játékban.
- Mozgásfejlesztés a szervezett tevékenységekben.

- *A gyermekek életkorának megfelelő, természetes mozgásformák fejlesztése a szabad játékban.*

A mozgás sokoldalú tevékenység, amely az egész óvodai életet átszövi, a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be a fejlődésükben. Feladatunk, hogy az óvodába kerülő gyermekekben elevenen élő mozgáskedvét megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük, és tudatosan építsük.

A mozgás az általános testi képességek (erő, állóképesség, gyorsaság) fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására.

Fontos a mozgásra inspiráló környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, valamint a balesetek megelőzése érdekében a szükséges szabályok megtanítása.

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap megfelelő hely legyen számukra a mozgásos tevékenységre a csoportszobában és az udvaron egyaránt, melyekhez eszközöket biztosítunk. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk.

Az udvaron kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra.

Kertünkben sokoldalú mozgásfejlődést elősegítő eszközök vannak. Stabilan rögzített, fából készült fejlesztő játérendszer: különféle mászóakák (hálóval, kötéllel is), kötélén függő farönk, csúszda, rugós játékok, mérleghinta, rollerek. A nagymozgások fejlesztést változatosan, önállóan gyakorolhatják (mászás, függés, átfordulás, egyensúlyozás, lengés, ritmikus mozdulatok). A szereken állandó felügyelet mellett bátran hagyjuk kísérletezni a gyermekeket.

A szabad játéktevékenységben feladatunk, hogy derűs, zavartalan légkört és jó hangulatot teremtsünk, hogy minden gyermek megtalálja fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbbet. Ez pozitív élményt nyújt számukra, újabb cselekvésre készíteti őket, és a mozgás természetesen épül be a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá és igénnyé válik.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességeik, ennek eredményeként edzettebb lesz a gyermek. A gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti, kiegészíti.

Mozgásfejlesztés a szervezett tevékenységekben:

A foglalkozások megtervezésében figyelünk a mozgás megfelelő nehézségű összeállítására, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő gyakorlatot. Egyúttal ügyelünk arra is, hogy képességeinek teljes bevetését is igényelje, mert így fogják kedvvel végezni, így növeli önbizalmukat.

A foglalkozások anyaga az atlétikai-, tornavonatkozású és játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze.

A foglalkozások szervezésekor a fokozatosság elvét vesszük figyelembe. Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek a legkevesebb várakozási idővel mozoghassanak. Néhány perces bemelegítés után előkészítő - azon belül: rávezető - gyakorlatokat végzünk, melyek a főgyakorlatok helyes és gyors elsajátítását segítik.

Kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.

Különösen nagy gondot fordítunk a törzsizomzatot erősítő - csúszással, mászással, kúszással, bújással összefüggő - gyakorlatokra.

Megismertetjük őket a különböző járás-, állás-, támasz- és egyensúlygyakorlatokkal.

A testnevelés-foglalkozásokon gyakran használunk kézi szereket (babzsák, szalag, kis karika, különféle labdák). A kézi szerek közül a labdát különösen sokoldalúan használjuk, mert jól fejleszti a gyermekek reakcióképességét.

Fontosak a szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok (labdajátékok, járások, futások vonalak, tornaszerek között).

A különböző járás-, futásgyakorlatokkal, a különböző alakzatok végigjárásával, bekerítésével a gyermekek alaklátását, formaállandóságát fejlesztjük.

A nagyobb gyermekek a nagymozgásokat már egyre pontosabban, koncentráltabban végzik.

Már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban mozognak a gyermekek, és különböző alakzatokat mozognak le.

A mozgásfejlesztésnél nagyobb gondot fordítunk az egyensúlyérzék fejlesztésére a szem- kéz- láb összehangolt működését segítő fejlesztő gyakorlatokra.

A nagymozgásokat bővítjük különböző ugrásokkal, gurulóátfordulással, célba ugrásokkal, dobásokkal.

A csúszást, mászást emelt akadályokkal, fordulatokkal nehezítjük. Az ugrásoknál különösen figyelünk arra, hogy ruganyosan végezzék. A le- és felugrásokat, támaszugrásokat, mélyugrással és a távolugrással bővítjük.

Versenyjátékokat is játszunk, amelyekkel a közösségi érzésüket fejlesztjük, ezzel segítjük az egészséges versenyszellemük, az önfegyelmük megerősödését.

Később már az észlelés fejlesztésére is különös figyelmet fordítunk, és finommozgásuk fejlesztését is fontos feladatuknak tekintjük.

Az észlelés területéről a következő feladatok beépítésére van lehetőség:

- alaklátás, formaállandóság: formaalakítás mozgással, különböző alakzatok végigmozgása, körbemozgása;
- kinezetikus mozgásészlelés: behunyt szemmel bizonyos mozgások végzése, feszültség és elernyedés érzékeltetése;
- térészlelés fejlesztése alapvető térirányok megismerése a gyermek saját testének közvetítésével.

Speciális hatása: mindazok a gyermekek, akik fejlődésük valamilyen területén kisebb, nagyobb elmaradással bajlódnak, vagy mozgásuk, érzelmi, indulati életük diszharmonikus, problémájuk rendezéséhez, feloldásához kapnak segítséget (pld: megkésett beszédfejlődés esetében serkentően hat a beszéd-motorikára, beszédrítmusos zavarok esetében segít a ritmusosság fejlesztésében, oldja a feszültséget).

Elsősorban olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

Megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra, ezt azonban mindig a pozitívumokat kiemelve tesszük.

Prevenációs tevékenységünkkel elérjük, hogy a gyermekek csont- és izomrendszerének növekedése során esetleg kialakuló problémákat megelőzhessük. (tartáshibák, lábstatikai rendellenességek)

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Környezetükben tudnak térben és időben tájékozódni, ismerik az irányokat.
- Kialakul testsémájuk, jobb - és bal oldaliságuk.
- Biztonságosan mozognak, tudnak alkalmazkodni, tudják mozgásukat irányítani.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása harmonikusan fejlődik.
- Betartják a szabályokat a különböző verseny játékok, ügyességi játékok játszásakor, kialakul egészséges versenyszellemük.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Mozdás közben az új szavak megismerésével szókincsük, ismereteik bővülnek.

11. Óvodánk alapvető feladatai

11. 1. Egészséges életmód alakítása, mozgás.

Célunk:

- ✚ egészséges óvodai környezetben, környezettudatos magatartással – a családi nevelést kiegészítve – a gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése.
- ✚ Az egészséges életmód szokásainak kialakításával az egészség megőrzésére törekvő, egyre inkább egészségtudatosabbá váló gyermekek nevelése.
- ✚ A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, tudatos mozgásfejlesztés.
- ✚ Kiemelt figyelmet fordítunk a mozgás preventív, egészségügyi hatásaira.

Feladataink

- Egészséges környezet megteremtésével, szakemberek bevonásával a gyermekek egészségének védelme.
- A gyermekek gondozása, edzése, az egészséges életmód jó szokásainak kialakítása. Gyermekek mozgásigényének kielégítése helyes napirend kialakításával.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.

➤ *Egészséges környezet megteremtésével, szakemberek bevonásával a gyermekek egészségének védelme*

Óvodánkban az egészség megőrzéséhez szükséges tárgyi feltételek biztosítottak.

Óvodánkban könnyen tisztántartható burkolatok, több pontra elhelyezett teraszok (megfelelő árnyékolással), takaróval ellátott homokozók, tágas, világos csoportszobák, külön ebédlők, függönnyel elkülönített WC-k, zuhanyzóval ellátott kádak, önálló öltözőszekrények vannak. Az utcai cipőket folyosón elhelyezett szekrényben tároljuk.

A fürdőszobában a gyermekeknek saját jellel ellátott törülközőjük, tisztálkodási eszközeik vannak.

A csoportszobák szellőzése többféle módon nyitható ablakokkal és mechanikus szellőző-berendezéssel megoldott. Az erős napsugárzás ellen, a túlzott felmelegedés megakadályozására „szita-rolóval” és a három kupolás csoportszobában árnyékoló berendezéssel, valamint klímával védekezhetünk. Padlófűtés mellett folyamatosan párologtatunk. Sólámpát is beszereztünk. A berendezési tárgyak természetes anyagból készültek, megfelelő méretűek, könnyen mozgathatóak, és egyszerűen tisztántarthatóak.

A csoportszobákban elhelyezett játékok nagy része természetes anyagból készült. A tornaterem felszerelése, hőmérséklete, tisztasága, szellőzöttsége, megvilágítása ideális. A gyermekek egészséges fejlődését az óvoda védőnője és az óvoda munkatársai folyamatosan figyelemmel kísérik.

Az óvoda udvarán különböző jellegű talajfelületek vannak:

- gumitéglával burkolt felület;
- kavicsos terület;
- bokrokkal, fákkal szegélyezett udvarrész.

A kertben ivó kút található és két faházban tavasztól őszig gyermekmosdó is rendelkezésre áll.

A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységeiket tesszük lehetővé.

A kert gondozását, a homokozó rendszeres felását külső kertészeti vállalat, valamint az óvoda karbantartója végzi.

A gyermekek egészségét támogató és segítő rendszerének fontos eleme a Pedagógiai Szakszolgálat, amelynek segítségét elsősorban az iskolaérettséggel kapcsolatos problémák megoldásában vesszük igénybe. Segítséget kapunk speciális esetek megoldására is.

Rendszeres a kapcsolatunk az Állami Népegészségügyi Tisztiorvosi Szolgálattal.

Óvodánkban gyermekorvos és védőnő segíti az egészségnevelő munkánkat. Szakorvos végzi a szemészeti és fogászati szűrést.

➤ *A gyermekek gondozása, edzése az egészséges életmód jó szokásainak kialakítása.*

Gyermekek mozgásigényének kielégítése helyes napirend kialakításával.

A gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével alakítottuk ki napirendünket. Az étkezés, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó szokások kialakításával segítjük egészséges életmódjukat. A csoport összetételéhez igazodva választjuk ki a mozgásos tevékenységeket és az eszközöket. Nagy hangsúlyt fektetünk az önkiszolgáló képességek fejlesztésével az egészség megőrző szokások következetes alakítására.

Figyelembe vesszük, és tiszteletbe tartjuk a gyermekek egyéni adottságait, fejlettségi szintjeit (alkat, mozgásigény, terhelhetőség, mozgástapasztalat, mozgáskoordináció, helyzetfelismerő képesség).

Az egészségvédő, egészségmegőrző szokáskialakítás egyik módszere a több éve nagycsoportokban alkalmazott „SZÍV egészségvédő” program.

Tavaszi Egészséghetünkön sokféle, egészséget szolgáló ismeretet, játékot és mozgáslehetőséget tervezünk a gyermekeknek.

A kötött foglalkozásokon kívül is sok mozgásra, kerti játékra adunk lehetőséget.

A szabad mozgás biztosításával, és változatos mozgásformákkal segítjük a gyermekek természetes mozgásfejlődését, mozgásigényének kielégítését.

Az edzés keretén belül – a nyári időszakban – permetező vízfürdőt élvezhetnek a gyermekek.

A nevelési év során - a nagycsoportosaink számára, az Önkormányzat támogatásával - heti egy alkalommal lehetőséget biztosítunk úszásra, és nyáron, júniusban kéthetes intenzív úszásoktatást szervezünk.

Oldott, kellemes, nyugodt, derűs légkör kialakítására törekszünk, amelyben a gyermekek felszabadult, örömteli éveket tölthetnek el óvodánkban.

- *Étkezés* során feladatunk a helyes táplálkozás és kulturált étkezés követelményrendszerének kialakítása. Ebédidőben a kulturált étkezés minden feltétele adott. Napirendünkbe a reggeli és uzsonna folyamatosan illeszkedik a tevékenységek közé. Az ebéd mindenki számára azonos időben zajlik. Az önkiszolgáló tevékenységben támogató, segítő, az eredményeket elismerő, bátorító magatartásra törekszünk. A gyermekek étkezési szokásait, esetleges ételérzékenységet megismerve, és ezeket figyelembe véve, tapintatosan ösztönözzük őket az evésre.

A gyermekélelmezési vállalattal együttműködve az ételallergiás gyermekek étkeztetése is megoldott.

Törekvéseink az ismeretlen ételek megkóstolására és új ízek megszerettetésére irányul, s ehhez felhasználjuk a közösség „étvágyteremtő” erejét is. Étkezési problémákkal küzdő (túlsúlyos, falánk, étvágytalan vagy szélsőségesen válogatós) gyermekeknél – a család beleegyezésével – orvosi, védőnői támogatást is igénybe tudunk venni.

Mindennap esznek a gyermekek - szülői támogatással – friss zöldségeket és gyümölcsöket. Ez jó lehetőség számukra, hogy eddig szokatlan, ismeretlen ízeket is megismerjenek és megkedveljenek.

A heti étlapok rendszeres tájékoztatást nyújtanak a szülőknek. Az egészséges táplálkozás megvalósítása céljából – a szülők támogatását megnyerve – nyitottak vagyunk már igazolt módszerek bevezetésére, egészséges, új ételek megismertetésére.

Az ételt beszállító konyhával egyeztetve fokozatosan kerüljük a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztását.

Ösztönözzük a gyakoribb zöldség és gyümölcs, illetve tejtermék fogyasztását.

- *Testápolás, tisztálkodás:* A gyermekek kellemes közérzetének fontos feltétele a helyes testápolás. Ez a tevékenység magába foglalja a higiénikus WC-használatot, az étkezés előtti, illetve a szükség szerinti kéz – és arcmosást, és a rendszeres fogmosást. Szükség van esetenként a gyermekek teljes mosdatására, ezen kívül homokozás utáni lábmosásra, valamint nyáron az ebéd előtt frissítő zuhanyozásra.

A gyermekeket arra szoktatjuk, hogy egyéni szükségleteiket bátran jelezzék, és törekedjenek annak minél önállóbb kielégítésére. Segítségünket a gyermekek egyéni igényei és kérései alapján ajánljuk fel.

A testápolási műveletek praktikus technikáit tanítjuk, és fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket azok önálló elvégzésére. Megtanítjuk a gyermekeket a testápolási eszközök tisztán tartására is.

- *Öltözködés:* a szülőkkel együttműködve célszerű, kényelmes, önállóságot elősegítő, időjárásnak, külső-belső hőmérsékletnek megfelelő ruha- és cipőviseletére törekszünk. A hőmérsékletváltozások ellensúlyozására többretegű öltözködést ajánlunk. A zavartalan óvodai élet megszervezéséhez tartozik a tevékenységeknek megfelelő célszerű ruhahasználat. Így kerti ruhát és cipőt, tornaruhát és –cipőt, tartalék fehérneműt kérünk a szülőktől; a festéshez festőköpenyt használunk.

- *Mozgás és edzés:* az időjárástól függően minél több időt töltünk a szabadban. Esős időben a fedett teraszon vagy nyitott ablaknál van lehetőség mozgásra, játékra.

A gyermekeknek a kertben is lehetőségük van az egészséges testi állapot örömteli megélésére; természetes mozgásfejlődést biztosítanak az udvari játékeszközök. Változatos mozgásformák kipróbálásával tapasztalatot szerezhetnek saját képességeikről; önálló kezdeményezéseik megvalósítására biztatjuk őket (például: futóverseny szervezése, fogócska, bújócska).

Az udvaron baleset-megelőző rendszabályok megvalósítására is törekednünk kell; az udvari mászóakák, csúszdák használatánál konkrét szabályok betartását várjuk el a gyermekektől.

A csoportszobákban is lehetőséget adunk mozgásos játékokra, természetesen, ha ezzel nem zavarják egymás játékát. Meghatározott időközönként tornaszereket is felviszünk a csoportszobába, amellyel különféle mozgásokat játékidőben is gyakorolhatnak a gyermekek. Rendszeres időközökben rövid tornákat tartunk, mozgásos játékokat szervezünk.

Kirándulások alkalmával elsősorban olyan helyeket keresünk fel, ahol a gyermekek kedvükre mozoghatnak. Tavasztól őszi reggeli, délelőtti testnevelés-foglalkozásainkat gyakran a teraszon tartjuk.

- *Pihenés, alvás:* a szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy óvodás korban kiemelkedő jelentősége van a nyugodt és elegendő éjszakai alvásnak. Emellett szüksége van a gyermekeknek a délutáni pihenésre is, melyhez a megfelelő feltételek adóttak: szellőztetés, jellel ellátott ágynemű, kényelmes, egészséges, megfelelő méretű szivacságy, nyugalom és a csend. Figyelembe vesszük az otthoni elalvási szokásokat. A gyermekek ágyba vihetnek elalváshoz segítséget, nyújtó játékot. Óvodásaink otthonról hozott pizsamában alszanak. Tekintettel vagyunk az egyéni alvásszükségletre, egy-másfél órás pihenés után a gyermekek felkelhetnek, átöltözhetnek, és csendben játszhatnak.

➤ *Környezettudatos magatartás megalapozása.*

A harmóniára való törekvés nemcsak a testi-lelki egészségnevelést foglalja magába, hanem az ember és a természet megbonthatatlan egységét is.

Tudatos pedagógiai tervezéssel a környezetvédelemre és megóvására irányuló gyermekprogramokat, külön foglalkozásokat szervezünk, amely segíti az egészségtudatos és környezettudatos magatartás kialakulását. A természet szeretetére és védelmére neveljük gyermekeinket.

A környezettudatos életmódra nevelés keretén belül kísérleteket, megfigyeléseket végzünk a természetben (kertben és kirándulásokon) és csoportszobában. Évszakokkal, természeti jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseink során foglalkozunk a víz, a levegő, a föld, a fény, a növények, állatok tulajdonságaival, hatásaival. Hagyományaink közé tartozik a zöld jeles napok megünneplése (Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja). Ünnepek alkalmával nagy figyelmet fordítunk környezetünk díszítésére: pld. Föld Napján az utcánkat gyermekek rajzaival színesítjük.

A környezetnevelésben a szülők együttműködésére számítunk, hiszen elsődleges viselkedési mintáit a gyermek a családban tanulja.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- A gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos feladatok elvégzésében önállóak és alaposak
- Ismerik a testápolási műveleteket, praktikus technikákat.
- Egyéni szükségleteiket jelzik, és önálló kielégítésére törekednek. Késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését.
- Saját tisztálkodási eszközeiket képesek tisztán tartani.
- Ismerik és tudják az evőeszközök helyes használatát.
- Kulturált étkezésre törekszenek.
- Nyitottak ismeretlen ízek megkóstolására.
- Aktívan részt vesznek az egészséges életmódot megőrző tevékenységekben.
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára; ismerik és alkalmazzák a rendrakás lehetőségeit, módjait.
- Segítenek társaiknak és a felnőtteknek.
- Új fogalmakat ismernek meg a testünkkel, egészségünkkel kapcsolatban.
- Ismerik, belátják és betartják a balesetvédelmet, szolgáló rendszabályokat.
- A környezet védeleméhez és megóvásához kapcsolódó viselkedés és környezettudatos magatartás alapjait tesszük le.
- Szeretnek mozogni, tornázni; önállóan terveznek, szerveznek mozgásos játékokat.

11. 2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érijék. Az óvoda alkalmazottaitól elvárt viselkedés a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés.

Célunk:

-  az érzelmi biztonság megteremtése a gyermekek személyiségének sokoldalú kibontakoztatása;
-  a társas kapcsolataik során magasabb rendű érzelmek fejlesztése;
-  értékorientált közösségi etikai normák nyújtása;
-  a nevetés, az öröm gyakori átélésével a gyermekek harmonikus fejlődése.

- *Az érzelmi biztonságot, belső harmóniát adó családi légkör megteremtése és megtartása.*

Feladataink

- Az érzelmi biztonságot, belső harmóniát adó családi légkör megteremtése és megtartása.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása; a társas kapcsolatokra való igény formálása.
- Erkölcsi, etikai normák alapozása, közvetítése.

Óvodáskorban a magatartásra az érzelmi vezéreltség a jellemző. Az érzelmi kommunikáció spontán folyamat és tényleges érzelmeket közvetít, a szándékos megjátszás nem lehetséges. Ahol az óvodában a felnőttek és gyermekek jól érzik magukat, ott a gyermekek érzelmei, személyisége optimálisan fejlődhet.

Minden életkorban a sikeres személyiség-fejlődés legfontosabb feltétele a *belső harmónia* megteremtése. Kialakulását olyan érzelmek segítik, mint a szeretet, a bizalom, az elfogadás, az elismerés, az együttérzés, a megértés, a türelem, amelyek az *érzelmi biztonság* megteremtésének feltételei.

A gyermekek – minél kisebbek, annál inkább – az érzelmek alapján ítélnék meg mindent. Cselekvési mintáikat is természetesen környezetükből merítik. Éppen ezért munkánk során *motivációs bázisunknak* az érzelmi nevelést tekintjük.

Az érzelmi biztonság megteremtése az óvodába lépés első napjától megkezdődik. A *beszoktatás* időszaka alapvetően meghatározza a gyermek érzelmi kötődését az óvodához. A beszoktatás bármilyen életkorban történjen, a tapintat, a törődés és a türelem az óvodában dolgozó minden felnőttel szemben követelmény. A gyermekek a szülőkkel együtt ismerkedhetnek óvodánkkal, behozhatják kedvenc játékaikat. Fogadóajándékot készítünk az újonnan érkező gyermekeknek, s különösen a kicsiknél a fokozatos beszoktatás elvét hangsúlyozzuk.

A csoportszobában a gyermekek saját fényképükkel vagy jelükkel ellátott irattartó dobozban tarthatják „kincseiket” rajzaikat, kisebb játékaikat.

A szülőkkel jól működő kapcsolatot igyekszünk kialakítani. Anamnézis lap kitöltésére kérjük őket, amelyből megismerhetjük a gyermekek otthoni szokásait.

A gyermekközösség számára olyan korlátokat igyekszünk felállítani, amelynek képesek megfelelni. Értékeléseinkkor beszélünk arról, hogy milyen érzésekkel fogadjuk tetteiket.

(Gordon-elemek), s ezzel a módszerrel mintát is adunk számukra, hogy saját gondolataikat, érzéseiket ők maguk is elmondják. Az érzelmek minél gyakoribb, tudatosabb átélése segíti őket a később, iskolás korban oly fontos önkontroll beépítésében.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akiket az együttérzés, az egymásra figyelés, a segítőkészség, az egymás elfogadása, a másik iránti tisztelet és szeretet jellemez.

Gondoskodunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a megfelelő szakemberek bevonásáról, akik a prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátását biztosítják. Támogató, befogadó, a gyermekközösséget az elfogadásra jól előkészítő magatartásunk példamutató kell, hogy legyen a gyermekek számára a másság elfogadásában.

Arra törekszünk, hogy tudjanak kicsi dolgoknak is örülni, tanuljanak meg vigasztalni; az emberi kapcsolatokban vegyék észre a jót és a rosszat.

Élmény-gazdag mindennapok, sok közös élmény megteremtése segíti a gyermekek között létrejövő kapcsolatok, barátságok kialakulását, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek kibontakozását.

A családi, pozitív, segítő légkör megteremtése és fenntartása, az átlátható, kiszámítható, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárt magatartás érzelmi biztonságot nyújt.

Kiegyensúlyozott, harmonikus gyermekek nevelését pozitív szociális kompetenciák folyamatos fejlesztésével. (pozitív önértékelés és attitűd, elfogadás, hatékony kommunikációs készség, jól működő problémamegoldó képesség, az egyéni és csoportérdekek összeegyeztetésének képessége) valósítjuk meg.

A szociális készségek alakításnak elkezdése: kiemelkedő közülük az empátia, a tolerancia, a szociális értékelő-, a kapcsolatteremtő- és ápoló, valamint a kötődést kialakító- és ápoló készség.

A kommunikációs készségek; a meghallgatás készsége, a kérdezés, a kérdés, a meggyőzés, a reagálás, a szociális értékelés (elismerés, bírálat) fejlesztése példamutatással.

Szülőföldhöz való érzelmi kötődés kialakítása, erősítése a magyar népmesék, népdalok megismertetésével és ünnepeink méltó megünneplésével.

A gyermekek természetes fejlődését gyermek- és személyiségközpontú pedagógiai munkával szeretnénk segíteni. Igyekszünk derűs, barátságos légkörben alkalmat adni játékra, lehetőséget adni utánpótlásra, utánpótlásos tanulásra.

➤ *A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása; a társas kapcsolatokra való igény formálása.*

Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéniségét. Szeretetteljes magatartásra, nyílt tekintetre, türelmes, figyelmes, mindig segítőkész magatartásra törekszünk. „Személyes percek” próbálunk napközben beiktatni, amely a meghitt kapcsolat alapja. Beszélgetés, élményfelidézés, páros játékok ideje ez, amelyben a gyermekek saját személyük fontosságát élheti át.

Hatékony nevelésünk érdekében kérdezhető, utánozható mintaként igyekszünk jelen lenni a gyermekközösségben, a tevékenységeikhez segítünk optimális környezetet nyújtani.

Mindig azt közvetítjük, hogy „tisztellek téged, fontos vagy nekem, figyelek rád, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Tudjuk, hogy a figyelem és az egymás felé fordulás mindenképp személyiség - és léleképítő.

Fontosak a *közös élmények*, amelyek segítik a pozitív érzelmi viszonyok, a barátságok kialakulását. (Kirándulások, ünnepekre való közös készülődés, speciális óvodai programok, hosszantartóan beteg gyermekeknek levél küldése, születésnapok megünneplése.)

Feladatunk a természetes rokonszerv alapján és a spontán módon szerveződő csoportok, barátságok támogatása, tiszteletben tartása. Előnytelen kapcsolódás esetén fontos, hogy ezeket a barátságokat jó irányba tereljük, illetve átereljük.

Kiemelt jelentőségű feladatunk a helyes *konfliktuskezelés* megtanítása: a gyermekek szociális érzékenységet alakítjuk, erősítjük, ugyanakkor teret is kell adnunk önérvényesítő törekvéseiknek. Konfliktusok oldásában a humort is felhasználjuk.

Megtanítjuk a gyermekeket a másság elfogadására: „sokfélék vagyunk mi, emberek!”, - ezáltal is fejlesztjük szociális érzékenységüket.

Munkánk során a gyermekek viselkedésében zavart okozó tényezőket igyekszünk felismerni, és ennek megfelelően alakítjuk kapcsolataikat.

Törekszünk a mindennapi élet esztétikájának bemutatására is, amely természetesen nyomot hagy a gyermek attitűdjében, beszédmodorában, kapcsolattartásában (megszólítás, válaszolás, kérdés, köszönés, köszönetnyilvánítás, metakommunikációs jelek helyes értelmezése és figyelembevétel, valamint ennek alkalmazási képessége).

Gyakran adunk alkalmat olyan érzések átélésére, amelyek a közösségi élet velejárói lehetnek: „jó érzés, ha várnak a társaim”, „jó érzés, hogy észreveszik az örömet, bánatomat”, „jó érzés, ha látják a munkámat”.

Szeretnénk, ha kis dolgoknak is tudnának örülni, ha az emberi kapcsolatokban észrevennék a jót és a rosszat.

➤ *Az erkölcsi, etikai, értékorientált közösségi normák alapozása, közvetítése*

Az erkölcsi szabályok megértése, annak követése fontos előfeltétele, hogy a gyermek motivált legyen a szabályoknak megfelelő cselekvésre.

A szabályokhoz való igazodás fokozatosan alakul ki. Az óvodáskor elején egyfelől döntően érzelmi eredetű. Motivációs bázisa, hajtóereje a szülőhöz, pedagógusokhoz való pozitív érzelmi kötődés, a nekik való megfelelés. Óvodáskor végére a belső gátlások kialakulásával (önuralom, önlegyőzés) már tudatosan alkalmazkodik a gyermek az erkölcsi követelményekhez, a megfogalmazott magatartási normákhoz, kialakul a szabálytudata. Az érzelmi nevelés és erkölcsi nevelés szorosan összefügg.

Mi felnőttek vagyunk a legfontosabb minták, modellek a gyermekek számára, a mindennapi viszonyulásaink, viselkedéseink erősen hatnak rájuk.

„Ne feledd, hogy a gyermekben a Te dolgaid is visszatükröződnek:

Tudj róla, hogy a viselkedésükből megállapíthatsz sok mindent, amit tudnod kell önmagadról!”
(Óvodai Etikai kódex)

Feladataink

- Fejlesztés feltételeinek megteremtésével a gyermeki tapasztalatok gazdagítása egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével (tehetséggondozás) változatos tevékenységek nyújtásával.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Az anyanyelvi nevelést valamennyi tevékenységforma keretében meghatározandó jellegű feladatként fogalmazzuk meg.
- Környezetvédelem; a környezetet megóvó szokások kialakítása.
- Tehetség alkotóelemei közül elsősorban a kreativitás fejlesztése.

Az életkori sajátosságok figyelembevételével, az életkornak megfelelő követelményrendszerrel hitelesen, érthetően, szabályokat betartva, egyenesen (a cinizmus, irónia, burkolt jelentések könnyen összezavarhatják őket), tapintatosan, következetesen kell közvetítenünk az erkölcsi értékeket.

Az erkölcsi alapértékek (igazság, jóság, önzetlenség, őszinteség, bizalom) és ezek ellentétei (hazugság, gonoszság, hazugság és bizalmatlanság) megtapasztalásában nagy segítségünkre vannak a mesék, elbeszélések, rövid történetek. Szem előtt kell tartanunk, hogy az érzelmi, erkölcsi nevelés egy komplex fejlődési feladat, nem magától, hanem valós tapasztalatok mentén, saját példáinkon és türelmes magyarázatainkon keresztül alakul ki (őszinteség és tapintatosság összeegyeztetése).

A gyermeki túlzások, füllentések, hazugságok – amelyet pld. erős érzelmi túlfűtöttség is okozhat - háttérben meg kell látnunk és meg kell értenünk a meghúzódo mozgatórugókat (pld. felnőttek figyelmének felkeltése, szeretet megszerzése) úgy, hogy közben nekünk a realitást kell képviselnünk.

Természetesen megalázás, a hazugnak minősítés vagy a kinevetés, kigúnyolás kerülésével, hiszen ezek biztos bizalomvesztéshez vezetnek. A szégyen és a bűntudat megerősítése pedig igencsak romboló hatással van a fejlődő személyiségre.

Túlzott elvárások követelése szorongást, dacot vált ki. Egyértelmű, átlátható és betartható követelményeket kell teremtenünk az óvodai mindennapokban.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- Szívesen, örömmel járnak a gyermekek óvodába.
- Örülnek a közös élményeknek, a közösen elért sikereknek.
- A helyes viselkedés és cselekvés szabályait betartják.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Érdeklődnek egymás iránt.
- Képesek vállalni tévedéseiket.
- Társai szokatlan megnyilvánulásait megértéssel fogadják.
- Az énkép, önismeret, önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatokban elfogadható.
- Ha fájdalmat okoznak figyelmetlenségükkel, megpróbálják megkeresni azt a módot, amely vizsgáztatást jelenthet.
- Szociálisan is éretté válnak az iskolakezdésre. A tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődjenek.

11. 3. Anyanyelvi nevelés és fejlesztés

Célunk;

- ✚ a kommunikáció hangrendszere, jelrendszere alakul;
- ✚ az oldott, családi légkörben a természetes közlésvágy, beszédkedv, kapcsolatteremtés, érthető, kifejező beszédkészség, tiszta artikuláció fejlődik;
- ✚ a szókincs folyamatosan bővül;
- ✚ a magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozódik.

Feladataink

- A gyermekek önkifejezésének alakítása, megerősítése: beszédkedv felkeltése, fenntartása beszédhelyzetek teremtésével.
Nyelvi kreativitásuk képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, anyanyelvi játékokkal.
- Szókincsfejlesztés. Alapvető kommunikációs képességek alakítása, fejlesztése.
- Akusztikus, verbális emlékezetük, valamint beszédészlelésük fejlesztése.
- A gyermekre figyelő, jó beszédmintát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő mintát nyújtunk.
- A nyelvi hibák javítása érdekében a gyermek mondatát szükség szerint kibővítve és közben a helyes nyelvtani elemeket alkalmazva tapintatosan történik.
- A gyermek beszédének és gondolkodásának cselekvéssel történő összekapcsolása.

A gyermek kommunikációs képessége alapvetően a családi szocializációtól függ. Az óvodában differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell segítenünk a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a nyelvileg kiemelkedő gyermeket is.

Az óvodában meghitt beszélgetések és „meghallgatások”, kommunikációs játékok segítségével alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszélőkedvét, beszédaktivitását.

Többszörre önkéntes, kötetlen és folyamatos tevékenységformákban valósítjuk meg az óvodai fejlesztést. A gyermekek szükségleteire támaszkodunk, melyben jó és követhető mintát igyekszünk nyújtani az utánzásra. Szerepet kap ebben a folyamatban a gyermekeknek az egymástól való tanulása, így önmagukat és egymást is fejlesztik.

Meghallgatjuk a gyermekeket és válaszolunk kérdéseikre. Bátorítjuk őket a tevékenységbe való bekapcsolódásra. Tudjuk, hogy a jól játszó, beszélgető, rendelkezésre álló felnőtt önmaga is érdekes.

Lehetőséget adunk számunkra, hogy az érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással, vizuális eszközökkel, ritmussal, énekkel szabadon kifejezhessék.

A meghitt beszélgetések és meghallgatások kommunikációs játékok segítségével alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszélőkedvét, beszédaktivitását.

A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A jól fejlődő beszédkészség visszahat a gyermek gondolkodására, megismerő tevékenységére is. A nyelvi fejlettséget meghatározza a hallási észlelés fejlettsége, a hallási ingerek finom megkülönböztetésének képessége és a hallási memória minősége. Ezek együttese pedig befolyásolja a későbbi tanulás (írás, olvasás) eredményességét, vagy hiányuk következtében a tanulás speciális zavarait okozhatja.

A kommunikáció: verbális (anyanyelvi) és nem verbális (mimika, gesztus, tekintet, mozgás) sikon zajlik. Kiegészítik, megerősítik, helyettesítik és ellent is mondhatnak egymásnak.

A felnőtt verbális és metakommunikációs közléseinek összhangja hitelessé és elfogadhatóvá teszi a mondanivalót.

A gyermekeket arra szoktatjuk, hogy mindig ránézzenek arra, akivel beszélnek.

A nem verbális eszközök közül fontos szerepe van az óvodai nevelésben a testi közelségnek. Fontosnak és hangsúlyosnak tartjuk ezért az ölbéli játékos mondókákat. Egy simogatás, lovagoltatás, hintáztatás vagy közeledés elhárítás az érzelmeinkről többet árul el néha szavaknál. Az óvodába kerülő gyermekek első irodalmi élménye a mondókák, az ölbéli játékos rímek.

A mozgás, tánc sem hiányozhat a nem verbális kommunikáció eszközei közül. Feszültség- és gátlásoldó hatása kihat a nyelvi kommunikációra is.

A mese alapvető élményforrás a gyermekek számára. Az egyszerű állatmeséktől kezdve fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mesék többszöri végighallgatása után célunk, hogy legyenek résztvevői, élvezői a közös, többféle feldolgozásnak. Levezeti a hangulati feszültséget, elősegíti a katartikus élmények feldolgozását.

Ösztönözzük a gyerekeket saját vers – és mesealkotásra, annak mozgással, táncsal vagy rajzolással történő kifejezésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- Érthetően, folyamatosan, összefüggően kommunikálnak.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Minden szófajt használnak, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtaikat alkotnak.
- Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat.
- Figyelmesen végig tudják hallgatni, és megértik a felnőttek és társaik beszédét.
- A gondolkodás és beszéd fejlődésével párhuzamosan kialakul a verbális közlés tartalmára való figyelés képessége.
- A másság elfogadása lehetővé teszi a beszéd fogyatékos gyermekek harmonikus fejlődését is.

11. 4 Értelmi nevelés és fejlesztés tevékenységformái

Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb - tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze az értelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, képzeletet, gondolkodást, a kreativitást. A tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.

11. 4. 1 Verselés, mesélés

Célunk:

-  Mesebeli élményekkel, történetekkel a gyermekek érzelmei differenciálódnak, értelmi, erkölcsi képességei fejlődnek;
-  a társas élményekkel öröm nyújtása;
-  lehetőség nyílik a belső képalkotásra;
-  a magyar anyanyelv helyes használata erősödik, új szavak, fogalmak megismerésével bővülnek ismereteik;
-  a magyar népmesék elemei elindítják a szülőföldhöz való érzelmi kötődés folyamatát.

Feladataink

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése.
- Az élmény befogadás feltételeinek megteremtése (megfelelő hely, elegendő idő, szemléletes előadásmód).

➤ *A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása*

Az irodalmi művek megválasztásában tudatosan figyelünk arra, hogy csak művészi értékű alkotásokat válogassunk gyermekeink számára, hiszen ezek nyújtanak esztétikai élményt. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, **esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel** – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a **3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi**–, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helyt adunk.

A 3-4 éves korú gyermekeknél az irodalmi anyag nagy része népi mondókákból, ölbeli játékokból, ritmikus zenei hatású játékos versekből áll.

A 4-5 évesekben már kialakult a mese-vers szeretete. Igénylik, várják a mesékkel, versekkel való találkozást.

Az 5-6-8 éves kor az odafigyelő, értő mesehallgatás igazi ideje. A cselekményesebb népmesék, a klasszikus tündérmesék, a folytatásos mesék örömmel és igazi várakozással töltik el gyermekeinket. A versanyag különböző típusú mondókákkal, kiolvasókkal, egy-egy lírai verssel, közmondással is gazdagodik.

➤ *Jellegzetes tartalmak*

A 3-4-évesek ismerjenek:

- 10-12 mondókát (köszöntők, állathívogatók, altatók, hintáztatók, lovagoltatók- göcögtetők, hangutánzók, tapsoltatók, naphívogatók, esőbiztatók);
- 5-6 verset: ezek ritmikus, zenei hatású, játékos, rövid versikék évszakokról, állatokról;
- 10-14 mesét: mondókamesét, ritmizált mesék, állatmesék, láncmesék, rövid improvizált jelenetek, egyszerű, kevés szereplőjű mesék.

4-5 éves gyermekek ismerjenek meg:

- 5-6 mondókát (népi mondókák, kiolvasók, halandzsá-hangutánzó mondókák, üdvözlő népi mondókák, növénymondókák, mulattatók);
- 6-8- verset, amelyet rövid, vidám, humoros versek; klasszikus, mai nép költészetei versek; ritmusélményt nyújtó versek;
- 12-14 mesét: ezek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, csalimesék.

6-7 éves korban ismerjenek:

- 5-6 mondókát, melyek között bonyolultabb ritmusú és hosszabb terjedelmű kiszámolók, labdázók, párválasztók, felelgetők, nyelvtörők, tréfás népi mondókák, rímjátékok, táncoltatók, is szerepelnek;

- 12-14 verset, melyet a gyermekkor élményvilágára épülnek, évszakokhoz és ünnepekhez kapcsolódnak, lírai versek, klasszikus és mai magyar költők versei, közmondások és szólások;
- 15-20 mesét, melyek között található több szereplős, több szálon futó cselekményű tündérmesék, novellisztikus-realisztikus mesék, tréfás mesék verses mesék, műmesék, folytatásos mesék és meseregények, magyar népmesék, **a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.**
- Történeteiket dramatizálva, bábozva is próbálják előadni, és bábozással is szívesen foglalkoznak.

➤ *A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése*

A nyelvi képességek fejlesztését leginkább a mese, vers, bábozás és dramatizálás eszközeivel valósítjuk meg. Az irodalmi művek érthető és élményszerű bemutatásával a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta és nyelvtanilag helyes beszédet. A mesékkel, versekkel, mondókákkal fejlesztjük szókincsüket, nyelvi kifejezőképességüket. A mondókák kiváló lehetőséget adnak a ritmusérzék és beszédritmus fejlesztésére.

A bábjáték és dramatizálás pedig a párbeszéd, a „megszólalásra való képesség” alakítását és gyakorlását szolgálja.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- A gyermekek játék közben szívesen ismételtetik az odaillő mondókákat, versikéket.
- Várják, igénylik a mesét, önállóan is kezdeményezik, megteremtik a feltételeket a mesehallgatáshoz.
- A rendelkezésükre álló eszközökkel, bábokkal ismert és kitalált meséket és történeteket dramatizálnak, báboznak.
- A folytatásos meséket össze tudják kapcsolni.
- A mesekönyveket szívesen, önállóan nézegetik, mesélnek a képekről; vigyáznak a könyvekre.
- Pozitív érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel mesebeli környezetben ismerheti meg a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jót és szépet, amely elvezet mindazok megbecsülésére.

11. 4. 2 Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Célunk:

- ✚ a gyermekek élményhez jutnak; a közös énekléssel, játékkal, táncsal felkeltjük zenei érdeklődésüket;
- ✚ zenei ízlés, esztétikai fogékonyság fejlődik;
- ✚ a gyermekek felfedezik a gyermekjátékokban rejlő érzelmek sokszínűségét;
- ✚ a gyermekek zenei anyanyelve megalapozódik;
- ✚ A zenei anyag igényes, az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatásával a zene megszerettetése,
- ✚ a magyar népzene megismerésével a szülőföldhöz való érzelmi kötődés alakul.

➤ *Jellegetes tartalmak*

- *3-4- éves gyermekkel* elsősorban az örömet nyújtó, ölbeli játékokat ismertetjük meg; ezek erősítik biztonságérzetüket, és érzelmileg gazdagítják őket. Szerepel ezek között simogató, tapsoltató, lovagoltató játék egyaránt. Egyszerű, 4-5 hangból álló, olyan énekes játékokat játszunk, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatóak.

Ünnepi alkalmakra egy-két komponált gyermekdalt tanulunk meg. A *3-4 éves gyermekkel* megismertetünk 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot, egy-két komponált gyermekdalt.

A mondókák rövidek (2-4 motívumból állóak), a dalok 2/4-es üteműek és 4-6 motívum hosszúak, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusértékek szerepelnek.

E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék, de ezek mellett egyszerű utánozó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékokat is játszunk.

A dalok hangterjedelme nem lépi túl a tiszta kvint távolságot, a dallam a magyar beszéd hangléjtésének megfelelően kis szekund távolság nélküli fordulatokból áll.

A gyermekekkel jókedvű játék közben ismertetjük meg a zenei alapfogalmakat. Bemutatjuk a halkabb, hangosabb beszédet, mondókázást és éneklést. Megfigyeljük a csendet, a környezet hangjait (zörejek) és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Különböző mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést.

A gyerekek nevét, jelét énekelve hívogatjuk őket a közös játékba, tevékenységbe. Felkeltjük érdeklődésüket, hogy képesek legyenek az örömteli zenehallgatásra. A mindennapok során minél több zenei élményt közvetítünk számunkra, elsősorban énekes előadással.

- *4-5- éves gyermekek* zenei ismeretei mondókákkal, ölbeli és énekes játékokkal bővítjük. Megismertetjük velük a játékban lehetséges különféle térformákat: csigavonal, hullámvonal; egyszerű szerepcserélő, párválasztó játékokat is játszunk.

4-8 motívumból álló énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismertetünk meg.

A 4-5 új mondóka (hossza: 4-6 motívum) és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételtetjük a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord marad (d-l'; sz,-m). E korosztály számára olyan dalokat válogatunk, melyek főleg félhang nélküli dallamfordulatokon mozognak, de hangsúlytalan helyen, lefelé futó motívumokban a fá és ti hang előfordul. A dalokhoz kapcsolódó változatos játékformák főként csoportosak (ezek erősítik a közösségi érzést, segítik egymás elfogadását): körjáték, szerepcsere, párválasztó, sorgyarapító játékok.

Lehetőséget adunk az önálló éneklésre – a tiszta énekhangok megtanulása céljából. Az egyéni és kisebb csoportban való énekléskor meg tanultunk játszani a hangunkkal is: éneklünk halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben (tiszta oktávon belül!).

Lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát térben is megmutatjuk.

A gyermekekkel kérdés- felelet játékot (ritmus-, dallamvisszhang) játszunk, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Különböző mozdulatokkal éreztetjük az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát. A 2/4-es ütemű dalokban a negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és a szinkópa is előfordul.

Ritmusérzékük fejlesztéséhez többféle ritmushangszerrel ismertetjük meg őket (claves-ütőfa, csökolomp, dob, guiro- „reszelő”, csettegő, agogo) Mondókázáshoz, énekelgetéshez „ritmus-zenekart” alakítunk.

- *5- 6- 7 éves gyermekek* ismereteit hosszabb mondókákkal, kiolvasókkal bővítjük, s játszunk már változatos dallamfordulatú énekes játékokat, de ezek hangterjedelme sem lépi túl a nagy hatod távolságot. A mondókákban a tizenhatod ritmusérték is megjelenhet.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtünk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, de zenei válogatásunkban megjelennek a rokon- és más népek dalai, a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is.

Megismertetünk 4-5 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 4-5, alkalomhoz illő műdalt.

A mondókák hossza már 6-12 motívum, a daloké 12-18 ütem is lehet. A szünet és szinkópa mellett.

Ebben a korban az óvodások szabálykövető társas viselkedése megengedi, hogy bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító, - fogó játékokat is játszunk. Egyre több lehetőséget adunk azt egyéni éneklésre szabadon választott dallal, amikor gyakorolhatják a gyermekek a tiszta éneklést.

A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat (halkabb-hangosabb, magasabb-mélyebb) összekapcsoljuk a tempóváltoztatással (lassabb-gyorsabb) vagy dallambújtatással. Az ismert dalokat jellegzetes motívumokról ismerhetjük fel.

Megfigyeltetünk, majd megkülönböztettünk a gyermekekkel finomabb hangszíneket: természetben, zörejekben, beszéd- és énekhangokban, hangszeren játszott zenében. Ritmusfejlesztésünk során a gyermekek meg tudják különböztetni, és össze tudják kapcsolni az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát. Tudják már érzékelni a negyed szünetet is.

Az ütőhangszereket önállóan, változatosan használják gyerekeink, sokszor éneklés kísérésére is.

Az énekes játékok megismertetésével felkeltjük az esztétikus mozgás igényét a gyermekekben, játékos mozdulatok kitalálására serkentjük őket. Bátorítjuk őket a gyermektáncra.

Az énekes kedv kialakításával eljutunk az énekes beszélgetéshez, kérdés-felelt játékokhoz, a dallamkitalálásához, mely örömteli élményt ad gyermekeinknek.

➤ *A tevékenység szervezeti formáinak kialakítása*

A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztést kötetlenül, mikro csoportos formában tartjuk, ahol a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejlesztő munkánkat végezni.

Az énekes játékok kötöttek, melyeket délelőtt tartunk.

A zenehallgatást nemcsak a zenei nevelés részeként szervezzük, hanem lehetőség szerint más tevékenységekhez is kapcsoljuk a nap délelőtti, illetve délutáni óráiban is.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek élő előadásban hangszeres zeneművekből is hallhassanak egy-egy részletet.

➤ *A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése, és a közösségi magatartás formálása mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal*

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti az anyanyelvi nevelést; helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének

utánzása érezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló, hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, is kiejtését. A sokféle énekes játék a szókincsbővítésre is alkalmas.

A fejlődés eredménye az óvodás kor végén:

- A gyermekek örömmel játszanak, énekes játékokat.

- A gyermekek egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a muzsikára.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.(halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély)
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

11. 4. 3 Rajzolás, mintázás, kézi munka

Célunk:

- + a gyermekek *személyisége fejlődik* a rajzolás, mintázás, építés, képalakítás különböző fajtái és a műalkotásokkal, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés révén.
- + Ismerkednek különböző anyagokkal és a kézi munka technikai alapelemeivel, valamint a népművészet formavilágával. szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.
- + Alakul, fejlődik, gazdagodik képi, plasztikai kifejezőképességük, kombináló-térbeli tájékozódó- és rendezőkéességük, tér-, és forma- és színképzetük, képi gondolkodásuk, esztétikai érzékenységük, szép iránti vonzódásuk, nyitottságuk, igényességük.
- + Megismernek különböző technikák alkalmazásakor új fogalmakat, és azokat a mindennapokban használják.
- + A tevékenykedés közben jó alkalom nyílik arra, hogy hozzá kapcsolódó verset, mondókát és mesét is felidézzünk.
- + Finom - motorikus képességeik fejlődnek.

Feladataink

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Az alkotó-alakító tevékenységek tartalmának biztosítása.
- Esztétikus tárgyi környezet megteremtése.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

➤ *Feltételek megteremtése*

A nap folyamán változatos lehetőséget és megfelelő, valamint elegendő eszközt nyújtunk a gyermekek ábrázoló tevékenységéhez. Ezek kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum dominál. Ez motiválja a gyermekeket újabb alkotások létre hozásában és irányítja esztétikai érzéküket.

Az alkotó-alakító tevékenység megszervezéséhez mindezek mellett nagyon fontos, hogy megteremtjük a gyermekeknek;

- a megfelelő helyet, teret;
- a nyugodt, alkotásra bátorító légkört;

- a megfelelő és elegendő időt;
- az eszközök tárolásához szükséges helyet;
- megfelelő érzelmi ráhangolódást.

➤ *Az alkotó-alakító tevékenységek tartalmának biztosítása*

A gyermekek fejlesztése során a tevékenységi formák, tartalmak nem különülnek el egymástól; s ezeket a tartalmakat fokozatosan és folyamatosan bővítjük és egymásra építjük. Többek között a kompetencia alapú nevelés ötlettárából merítünk, és ezeket természetes módon építjük bele a közös tevékenységekbe. A tematikát a gyermekek játékához, évszakokhoz, ünnepekhez, mesék, versek köré rendezzük.

3-4 éves korban:

Építés (téralkotó tevékenység):

- nagy terek kialakítása, építése,
- homokból, kavicsból építés,
- térbeli alakzatok (torony, kerítés, kuckó),
- sorakoztatás.

Mintázás, agyagozás

- gyurkálgatás, formálgatás, ismerkedés az anyaggal (nyomkodás, ütögetés, gömbölyítés, sodrás, mélyítés);
- díszítés különböző eljárásokkal, karcolás.

Rajzolás, képalakítás

- festés újjal, firkálgatás, alkotás nagyméretű papírra;
- ismerkedés az anyagokkal (pld. zsírkréta, festék);
- ismerkedés a különböző technikákkal.(tépés, ragasztás)

4-5 éves korban:

Építés

- nagy terek kialakítása (nyitott és zárt körök, kapuk, egyenes vonalak, kanyarok)
- építés homokból, kőből, hóból;
- építés fa építőelemekből, dublóból, légóból.

Mintázás, plasztikai munkák

- természetes tárgyak gyűjtése, csoportosítása különböző szempontok (forma, szabályosság, felületi tulajdonság) alapján;
- szerkesztés, összerakás, formák tagolása;
- különféle anyagok megmunkálása (agyag, só-liszt, gyurma, homok, hó);

Képalakítás (rajzolás, festés különböző eszközökkel)

- alkotás nagyméretű papírra, aszfaltra (krétával, vastag, nagy ecsettel, festés újjal);
- rajzolás, festés cselekvések, jelenetek, élmények és érzelmek képi megformálása;
- képkialakítás tépéssel, gyűréssel, vágással, ragasztással;
- díszítés.

Kézi munka

- különféle anyagok megmunkálása, felhasználása (papír, textil, fonal, termések, agyag);
- bábkészítés (sík, termény);
- fonalmunkák és variációk.

6- 7 éves korban

Építés

- nagy terek, térrészek, térhatárolók, búvóhelyek kialakítása a közös játékhoz;

- gazdagodó formavilágú építmények (torony, bástya, híd, alagút);
- makettek, díszletek (arányviszonyok felfedeztetése).
- Mintázás, plasztikai munkák
- jellemző formák, tagoltság, meglátása, a formák összekapcsolása;
- térbeli kompozíciók;
- változatos eszközök használatával alakítás, formálás;
- különböző technikai fogások begyakorlása, kombinálása (karcolás, díszítés);
- hajtogatás: papírkompozíciók.
- képalakítás
- rajzolás és festés nagy méretben élmény és elképzelés szerint;
- tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése, emlékezet alapján egyéni témába ágyazott megjelenítéssel;
- a rajzolt formák gazdagítása, díszítése tetszés szerinti formákkal, színekkel, formaismétléssel;
- mesék, történetek, események elképzelése és képi ábrázolása különféle anyagokkal;
- formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok és megfigyelések;
- gombfesték, tempera használata;
- színkeveréssel előállított színek alkalmazása;
- képeskönyv, leporelló készítése, egyéni kompozíció.
- Kézi munka
- vágás, tépés, ragasztás- képkötés;
- különböző anyagok megmunkálása, felhasználása (papír, textil, fonal, bőr, termékek);
- különleges technikák alkalmazásának lehetőségét biztosítjuk (pld. üvegfestés, szalvéta technika, szövés-fonás, gyertyamártás, textilfestés);
- bábkészítés változatos anyagok felhasználásával.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- Képkötéseikben egyéni módon jelenítik meg élményeiket, ismereteiket, gondolataikat;
- örömmel végzik ezeket a tevékenységeket, az eszközök előkészítésében, elrakásában aktívak;
- alkotásaikat részletgazdagság, kompozíciós készség, bonyolultság, tervszerűség jellemzi;
- a térbeli viszonyokat felismerik, megnevezik;
- finom-motorikus képességeik, a szem-kéz koordinációja fejlett, ceruza fogásuk biztos;
- a különféle anyagokat, eszközöket magabiztosan kezelik;
- alapvető technikákban jártasak;
- a magyar népi hagyományok, nemzeti szimbólumaink megismerésével erősödik identitástudatuk.

11. 4. 4 A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

-  a környező világ mozgásos és érzékszervi felfedeztetése;
-  a pozitív érzelmi-cselekvő, tevékenykedtető, felfedező viszony kialakulása;
-  tágabb és szűkebb környezetük megismeréséhez sokféle tapasztalatot szereznek.

Feladataink

- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- Jellegzetes tartalmak biztosítása
- Környezettudatos magatartásformák alapozása

➤ *A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása*

Tevékenységeink témától, helyszíntől, feladattól függően kötött és kötetlen formában szerveződnek kisebb és nagyobb csoportokban.

Természeti megfigyeléseinket elsősorban az óvoda kertjében végezzük. Kirándulásokon távolabbi helyekre is eljuthatunk, ahol a gyermekek megismerhetik az erdőt, az állat - és növényvilágot. Összefüggéseket keresünk az időjárás, a természet és az ember között.

Óvodánk kertjében megfigyelhetik a kerti munkákat, sőt ők maguk is tevékenykedhetnek megfelelő méretű eszközökkel; eközben erősödik egymáshoz s a környezethez, a közösséghez való pozitív viszonyuk, jobban figyelnek, óvják az élet és az élettelen egyaránt.

➤ *A külső világ tevékeny megismerés tartalmának biztosítása*

A gyermekek tapasztalataira, élményeire, spontán érdeklődésére, kíváncsiságára támaszkodva új ismereteket nyújtunk, s egyéni fejlettségüknek megfelelően kérdéseikre válaszolva fokozatosan bővítjük, mélyítjük, és rendszerezzük azokat. Megismertetjük őket az óvodával, dolgozóival, az óvoda környezetével. Beszélgetünk a családról, a család funkciójáról; arról, hogy hol élnek, ki milyen munkát végez a családban. Megfigyelik a testüket, az érzékszerveiket, s elsajátítják ápolásukat.

Séták során felfedezzük az épített környezetet, gyakoroljuk a közlekedés szabályait, megismerkedünk közlekedési eszközökkel. Megfigyeljük az évszakok, hónapok, hetek, napok körforgását, közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek természeti elemek jellegzetességeiről. Terményeket gyűjtünk az évszaknak megfelelően, amelyből a csoportszobában élősarkot rendezünk be. A környezet esztétikumára felhívjuk figyelmüket.

Zöldségeket, gyümölcsöket tisztítunk, darabolunk, ízlelünk; különbségeket és hasonlóságokat keresünk közöttük. Állatokról és növényekről is gyűjtünk tapasztalatokat; ha lehetséges, természetes élőhelyükön is megfigyeljük őket. Madarakat etetünk.

A hagyományos ünnepek révén tapasztalatokat szereznek a családról, az összetartozásról, megismerik jelképeit, az ajándékozás örömet.

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.

➤ *Környezettudatos magatartásformák alapozása*

A környező világ megismerése során lehetővé tesszük, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kommunikációs készségük fejlődhessen. A foglalkozások során a pedagógusok arra törekszenek, hogy a gyermekekben fejlődjön az önálló véleményalkotás és döntés képessége. Fontos nevelési feladatunk, hogy a

gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tanulják meg a hulladék kezelését, ismerkedjenek meg az újrahasznosítás örömeivel.

Takarékoskodjanak az energiával: ne pancsoljanak, a villanyt akkor használjuk, ha szükség van rá.

Tudják, hogy az élőlénynek joga van az élethez. A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozójának és a szülők környezetvédő magatartása. Egymás tisztelete, az idősek tisztelete, a kisebbek, gyengébbek óvása, védelme, a felnőttek munkájának megbecsülése megfelelő hangsúlyt kap. Télen madáretetőket helyezünk ki, és folyamatosan etetjük a madarakat, mókusokat. Az óvoda nagy akváriuma kellemes gyülekezőhely a gyermekek, szülők számára.

A jeles és zöld napok tevékeny megélésével olyan örökérvényű értékeket kívánunk közvetíteni, mely által a gyermekek információkat gyűjthetnek a környezetükről, a körülöttük lévő élővilágról, azok szépségéről és védelméről. A környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el.

Ütemterv készítésénél figyelemmel kísérjük az Állatok Világnapját, a Víz Világnapját, a Föld Napját, valamint a Madarak és fák napját. Kirándulásokkal, Madarász-suli programmal, újrahasznosítható anyagok felhasználásával szerzünk élményeket a gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- A gyermekek tudják szüleik nevét, foglalkozását; tudják, hogy hol laknak.
- Ismerik a testüket, végtagjaikat, érzékszerveik funkcióját, ápolását.
- Megkülönböztetik a jobb-bal irányokat, értik a kifejező névutókat.
- Ismerik az évszakok jellemzőit, a napszakokat, látják az időjárás és öltözködés összefüggését.
- Ismernek néhány háziállatot, madarat, bogarat, vadállatot; azokat élőhely szerint csoportosítják.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, a legfontosabb közlekedési szabályokat.
- Szívesen bekapcsolódnak környezeti tevékenységbe.
- Rendeltetésszerűen használják a munkaeszközöket.
- Környezettudatos magatartásuk kezd kialakulni, vigyáznak környezetük rendjére; megóvási szokások kezdenek kialakulni.
- Ismerik a tűz, a víz, a levegő és a föld fontosságát, a hulladékgyűjtés jelentőségét.
- Értékelik és óvják a szép, tiszta, esztétikus környezetet, ismerik a hulladékgyűjtés jelentőségét.
- A közösséghez való tartozásuk erősödik. A nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeinek megismerésével identitástudatuk alakul.

11. 4. 5. Matematikai jellegű tapasztalatok

Célunk:

-  tevékenységek, cselekvések során fejlődnek matematikai képességeik,
-  pozitív viszony alakul ki a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, a felismerés, a tudás örömeit.

Feladataink

- A matematikai érdeklődés felkeltése, a matematikai szemlélet megalapozása
- Az óvodás korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

➤ *A matematikai érdeklődés felkeltése, a matematikai szemlélet megalapozása*

Játéksituációkból, tevékenységekből adódó lehetőségeket felhasználjuk a tapasztalatok bővítésére, hiszen az élethelyzeteknek, a szabály- és társasjátékoknak, a zenei, az ábrázoló tevékenységeknek épp úgy lehet matematikai tartalma, mint a matematikai játékoknak. Matematikai fogalmak megismerésével bővül a gyermekek szókincse.

A matematikai tapasztalatokat nyújtó érdekes problémahelyzetekben közvetlen környezetünk élő és élettelen anyagait használjuk eszközként.

A problémák felvetésekor szem előtt tartjuk az egyéni képességeket és munkatempót, s egyénre szabott feladatokkal motiváljuk az önálló, cselekvő, kísérletező tapasztalatszerzést.

A játékba integrált matematikai fejlesztés egyéni és mikro - csoportos formájú.

➤ *Az óvodás korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása*

4 éves kortól kezdődik a tényleges matematikai fejlesztés, amely játékos cselekvésen keresztül juttatja a gyermekeket új tapasztalatokhoz több érzékszerv bevonásával.

- tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása, szétválogatása szabadon, valamint egy-egy kiemelt tulajdonság szerint (szín, alak, forma);
- tájékozódás a térben, a síkban ábrázolt világban;
- sorozatok készítése mennyiségi tulajdonság szerint;
- tárgyak, halmazok, személyek sorba rendezése tulajdonságok szerint (mennyiségi, alak);
- egyszerű megállapítások megfogalmazása – igazságuk eldöntése,
- számfogalom alapozása;
- mennyiségek összemérése (hosszúság, tömeg, űr);
- halmazok összemérése (több, kevesebb, ugyanannyi);
- megszámlálás, leszámolás, sorszámok;
- építések, alkotások szabadon és másolással;
- tevékenységek tükörrel (szimmetria).

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- A gyermekek összehasonlítanak mennyiségeket (több, kevesebb, ugyanannyi; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú, alacsonyabb-magasabb; kisebb-nagyobb, keskenyebb szélesebb).
- Megnevezik a térbeli állások helyzetének irányait (előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között, jobb-bal, vízszintes, függőleges).
- Képesek halmazokat képezni.
- Tudnak 10-es számkörben számlálni, és műveleteket végezni.
- Tudnak sorba rendezni mennyiségi tulajdonság szerint (tőszámok, sorszámok).

- Megkülönböztetik a tér- és síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint (kocka, gömb, kör, négyzet, háromszög).
- Állításokat fogalmaznak meg (igaz- hamis eldöntése).

12. Iskolaérettség, tanköteles korú gyermekek

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteleskorú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható (DIFER).

Az adott nevelési év nyomon követési eredményeit az óvodába lépés évének eredményeihez képest kell vizsgálni. Az adott nevelési évben tankötelessé váló gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően iskolára felkészítő nevelést kapnak.

13. Tehetséggondozás

Minél sokrétűbb, minél komplexebb kihívások, feladatok elé állítjuk a gyermekeket, annál nagyobb az esély a tehetség felbukkanására. A közös csoportmunkák felvillanthatják a kapcsolatépítő tehetséget és a rábeszélőképességet. A játék alapvetően fontos elem a tehetség egyik elemének, a kreativitás képességének gyakorlásában. Az eredetiség, az új módon való megközelítés jelzi a kreativitást.

Különleges feladatmegoldások, különleges intenzív érdeklődés, különlegesen nagy öröm átélése és a különlegesen tartós figyelem és elmélyedés bármilyen megnyilvánulása jelezheti a tehetséget.

Ezek a jelek iránymutatást jelenthetnek számunkra, és ismételt szituációban, esetleg nehezített feladatadásnál a hasonló jelzések bizonyosságot adhatnak. Ehhez az óvodában olyan légkört teremtünk, amelyben a gyermekeknek lehetőségük van új utakat keresni; ugyanannak a dolognak többféle megközelítésére van módjuk.

A speciális képességek közül korán feltűnnek bizonyos művészi és pszicho motoros képességek. A zenei tehetség igen korán megmutatkozhat. A kiváló rajzkészséget is könnyen észre lehet venni, bár az ügyes rajzolás nem feltétlenül jelzi a művészi képességeket. A pszicho motoros képességek olyan tevékenységekben nyilvánulnak meg, ahol testi ügyességre vagy kézügyességre van szükség. Kiemelkedő szociális, esetleg vezetői képességek is megnyilatkozhatnak; odafigyelünk egy-egy gyermek magas szintű empátiás készségére, szervezői, döntéshozói képességeire.

Az intellektuális képességek kiemelkedő szintjét jelezheti; az aktív szókincs, jó emlékezet, különleges logikát tükröző kérdések, gyors válaszok, ismeretek új összefüggésekbe hozása, feltűnően jó következtetések, események értelmezése, fantasztikus dolgokkal való foglalkozás,

változások felismerése, korai érdeklődés logikai játékok iránt, törekvés a több ismeret megszerzésére, „korszakokat” él (hosszabb-rövidebb ideig egy-egy téma foglalkoztatja elmélyülten, spontán módon megtanul olvasni)

Tudjuk, hogy a pillanatnyi többletképesség esetleg csak a gyermek gondolkodásának gyorsabb fejlődési ütemét mutathatja és ez a fejlődési ütem később lelassul, átlagossá válik.

A tehetséges gyermekek gyenge oldalainak felismerése legalább olyan fontos, mint az erős oldal megtalálása; a tehetség ugyanis egyenetlenül oszlik meg. Fontos jellemzője, hogy a tehetség rejtőző, és fokozatosan mutatkozik meg.

A szülőkkal való kapcsolattartás, a figyelem felhívása az általunk tapasztalt gyermeki tulajdonságokról fontos eleme a tehetséggondozásnak. Azonban azt is tudjuk, hogy akármilyen tehetséges egy gyermek, elsősorban gyermek és elsődleges tevékenysége a játék.

Tehetség jeleit mutató gyermek óvodai nevelése

A pedagógusok részt vesznek a tehetségígéretes és a kettős különlegességű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tehetségígéretes azonosításában. A szülők számára nevelési tanácsokat adnak a gyermek képességeinek kibontakoztatása érdekében. Figyelmet fordítunk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségígéretes bátorítására különböző óvodai és/vagy óvodaközi rendezvényeken (vizuális/alkotó, sport, mesemondó stb.).

Módszerek, eszközök segítik a tehetséggondozás megvalósulását:

- Bee bot - Padlórobotok az óvodában.

A pedagógiai fejlesztési célok:

- a problémamegoldó gondolkodás;
- a logikus-algoritmikus gondolkodás;
- a kreativitás;
- az együttműködési készség és
- a magasabb rendű gondolkodási készségek fejlesztése a Bee-Bot robot alkalmazása segítségével.
- Kíváncsi Láda: diagnosztikus tehetségazonosító mérőeszköz-csomag, amely az intézményünkben az 5-6-7 éves gyermekek kíváncsiságát igyekszik „kitapogatni”, megtalálni, és a játék folyamatában azonosítani a kiemelkedő, erős területeket.
- Okos- kocka fejlesztő eszköz család: az egyes mentális funkciók fejlesztését szolgálják.

Célja:

- a gyermek mentális képességeinek maximális kibontakoztatása,
- az iskolai tanulást (olvasás, írás, számolás) megalapozó képességek fejlesztése egyedülálló koncepció alapján,
- a szülők tájékozódása gyermekük értelmi fejlődéséről,
- tanulási nehézségek megelőzése, felzárkóztatás,
- tehetségfelismerés és a tehetséggondozás segítése.

Segítő szakmai szervezet az Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, amely kapcsolatban áll a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségével. (www.tehetsegpont.hu)

Regisztrált Tehetségpont – hálózat kiépítése segítő szervezetként jelenik meg az óvodákban is, így a közel jövőben a mi óvodánkban is.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- a különféle tevékenységek, próbálkozások során a megismételt erőfeszítésekből szerzik meg a gyermekek az önbizalmat, a kitartást, a szorgalmat és különböző gondolkodási készséget is.
- a képszerű gondolkodás mellett már megjelenik az elvont, forgalmi gondolkodás;
- az önkéntelen figyelem lassú változása meghozza a szándékos figyelem képességének megjelenését, a figyelmük szándékosává válik;
- képesek lesznek különbséget tenni a valóság és képzelet között;
- észlelésük fokozatosan függetlenedik a cselekvéstől;
- térbeli tájékozódásuk fejlődik;
- kialakul feladattudatuk;
- megjelenik a monotonia tűrés;
- a gyengébb, illetve a kiemelkedő képességek fejlesztésével segítjük a gyermekeket a harmonikus én-kép kialakításában;

14. Munka jellegű tevékenységek

Célunk a gyermeki munka megszerettetésén keresztül készségek, erkölcsi tulajdonságok kialakítása, erősítése, közösségi magatartás fejlesztése. Esztétikai érzék fejlesztése.

Feladataink

- A különböző típusú, munka jellegű tevékenységek tervezése, azok feltételének megteremtése,
- az erkölcsi szabályok és normák kialakítása.

Az óvodásuk munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik, a mindennapi életük része. Ezek során egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő tárgyi világból.

Munka jellegű tevékenysége:

Önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés): kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önálló önkiszolgáló tevékenységet végeznek a csoportban.

Alakomszerű munkák (megbízatások, segítség a felnőtteknek): az alakomszerű munkák a csoport életében előre nem meghatározhatóak, nap mint nap váratlanul jelentkező gondok megoldásában van szerepe. Egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk a gyermekekre (például: üzenetek átadása az óvoda épületén belül, vagy önként segítenek az óvónő munkájában).

Közösségi munka (naposság, segítség a társaknak):

hozzájárulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához. Segítik és fejlesztik kitartásukat, felelősségérzetüket, a kötelességteljesítés gyakorlását.

Környezetgondozás, növénygondozás:

az évszak adta feladatok számos olyan környezetalakító munka jellegű tevékenységekre adnak lehetőséget, amelyek elvégzésére a gyermekek megerőltetés nélkül képesek (összetakarítják a faleveleket, a téli hónapokban etetik a madarakat).

A gyermekek által használt munkaeszközök megfelelő méretűek, jó minőségűek; azok rendben tartását, rendeltetés szerinti használatát fokozatosan sajátítják el. A gyermekek a kedvelt munkafajtákat szabadon választják meg, és egyéni tempójuknak megfelelően végzik.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén:

- Örülnek a közös munkának, és szívesen végzik.
- Önállóak, igényesek a naposi munkában.
- Bátran vállalnak megbízatásokat, és szívesen teljesítik azokat.
- Segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni társaiknak szüleiknek.
- Önállóak saját személyükkel kapcsolatos feladatok elvégzésében.

15. IKT: információs és kommunikációs eszközök az óvodában

Fontosnak tartjuk óvodánkban az IKT eszközök megfelelő és tudatos használatát Ezek: projektor, számítógép, laptop, cd lejátszót, magnó, fényképezőgépet és a diavetítőt. Az óvodánkban dolgozó pedagógusok az IKT eszközöket többnyire kellő ismeretekkel használják.

Célunk: Olyan játékos tevékenységek biztosítása, amelyben a gyermekek ismerkedhetnek az informatikai eszközök adta lehetőségekkel, ahol új pedagógiai környezetet teremtve életkoruknak megfelelő információkat gyűjthetnek.

16. Az óvodai élet megszervezésének elvei – Napirend, Házirend

Óvodánk napirendjének, házirendjének és a nevelési folyamatok mindennapos gyakorlatának kialakításakor több évtizedes szakmai tudás birtokában a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítottuk ki.

A kiegyensúlyozott, harmonikus légkör biztonságot adó, kiszámítható életritmus növeli a gyermekek nyugalma, elősegíti az alkalmazkodást, csökkenti a stresszhelyzeteket.

6. 00 -12. 00	<i>Folyamatos, szabad játék</i> - folyamatos tízórai - testápolási teendők - mindennapos testmozgás - játékba integrált kezdeményezések, nagycsoportban kötelezően irányított foglalkozások - levegőzés, játék a szabadban (séta, szabad mozgás, kirándulás)
12. 00 13. 00	<i>Étkezés</i> - előkészület az ebédhez - testápolási teendők - fogmosás
13. 00 – 15-00	<i>Pihenés</i> - pihenés mesével, altatóval vagy zenével - egyéni alvási igényünknek megfelelően folyamatos ébredés
15. 00 – 15. 45.	<i>Folyamatos uzsonna</i> - testápolási teendők

15. 15. – 18.00

Folyamatos játéktevékenység a csoportszobában, jó idő esetén az udvaron
- folyamatos hazabocsájtás

Ahhoz, hogy a gyermekek az iskolába lépés idejére képesek legyenek együttműködni megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (10- 35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirendünk ezért igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek szükségleteihez. Ebben az esetben is a rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

17. Hagyományok – ünnepek

Közös és csoporton belül hagyományaink és ünnepeink között nincsenek merev határok. Arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból külsőségekben és belső tartalmukban is. Ünnepeinket mindig hosszabb előkészület előzi meg, amely lehetőséget ad az érzelmi ráhangolódásra, és a gazdagon motivált tevékenységekre. Hagyományaink közé tartozik a gyermekek születésnapjának megünneplése. A felnőttek ajándékot készítenek, és az ünnepeltet a csoportban, közösen köszöntjük.

Ünnepeink:

Hagyomány, hogy a Mikulás csoportonként jön el csoportszobában vagy az udvarra gyermekeinkhez.

Karácsony: megelőzi az adventi várakozás (adventi koszorú készítése, gyertyagyújtás, ajándékkészítés a gyermekekkel, beszélgetés az örömről, a szeretetről és közös csoportszoba díszítés). Gyermekek és felnőttek közösen, a tornateremben és csoportonként is ünneplik a karácsonyt. Délután lehetőség van a szülők, pedagógusok és gyermekek együttjátzására és beszélgetésre. Farsang: mindannyian jelmezbe öltözünk, táncolunk, farsangi játékokat játszunk. Meglátogatjuk egymás csoportját.

Húsvét: hagyományok átélése játékos formában, és hangulati előkészítés az ünnepre, ajándékkészítés a gyermekekkel, amit az udvaron keresnek meg a gyermekek.

Anyák napja: csoportonként, dallal, verssel és a gyermekek által készített ajándékkal köszöntjük bensőséges ünnep keretében az édesanyákat, nagymamákat.

Évzáró műsor: csoportonként tartjuk. Kiscsoportban, az anyák napi köszöntővel együtt.

Gyermeknap: az óvoda közös, vidám ünnepe, vetélkedőkkel, kézműves foglalkozásokkal, meghívott előadókkal színesítve.

Nemzeti ünnepeinket: csoportonként, életkornak megfelelő érzelmi átéléssel, cselekvésen keresztül, meghívott előadó segítségével tartjuk. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

18. Az Óvoda kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz

és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

18. 1. Az óvoda és a Fenntartó

A fenntartóval a kapcsolat hivatalos. Problémáink megoldásában támogatóak és segítők. Munkánkat hatékony együttműködés jellemzi. Segítik intézményünket a működés, működtetés összefüggő feladatainak ellátásában. Formája: kölcsönös tájékoztatás, vezetői értekezletek, beszámolók, konzultációk, továbbképzések.

18. 2. Kormányhivatal járási hivatalai

Az országos pedagógiai szakmai ellenőrzés megszervezésének és lebonyolításának általános szabályai szerint a kormányhivatal kérésére a tervezett ellenőrzési időpontja előtt tizenöt nappal az óvoda vezetője elektronikus formában rendelkezésre bocsátja a pedagógusok munkarendjét.

18. 3. Oktatási Hivatal

Az Oktatási Hivatal által megbízott szakemberekkel folyamatos kapcsolatot tartunk a tanfelügyeleti ellenőrzések, pedagógus minősítések előkészítése és lebonyolítása kapcsán. Az érintett pedagógusok egyénileg is tartják a kapcsolatot a hivatallal.

18. 4. Az óvoda és a család

Óvodánk a családdal együtt, a családi nevelést *kiegészítve*, tudatosan fejleszti a gyermekeket, az egyéni képességeiket és fejlettségi szintjeiket figyelembe véve. Nyitottak vagyunk a szülők felé, folyamatosan adunk tájékoztatást a napi történésekről.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A korrekt, partneri kapcsolat és körültekintő együttműködés formáit megszervezzük annak érdekében, hogy az információáramlás óvoda család között elősegítse a tájékozódást, a szemléletformálást, a problémaérzékenységet, és a tapintatot. A szülőknek érezniük kell a kölcsönös bizalmat, valamint azt, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, családi világnézetüket, hogy szeretjük és elfogadjuk gyermeküket.

A kapcsolattartás formái:

- *a napi kapcsolattartás*; folyamatosan adunk tájékoztatást az óvoda tartalmi munkájáról, a gyermekek egyéni fejlődéséről. Fontosnak tartjuk, hogy az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Kiemelkedően fontosnak tartjuk napi kapcsolattartásban a pozitív visszajelzések nyújtását
- Lehetőséget biztosítunk Mikulás, karácsony, farsang idején a szülők számára, hogy megörökíthessék gyermekeiket, az Adatvédelmi szabályokat (GDPR) figyelembe véve.
- fogadóóra; egyéni esetmegbeszélések az aktualitásnak megfelelően,
- szülői értekezletek; a tájékoztatás mellett a szülőket, gyermekeket érintő, kapcsolatban lévő szakemberek is segítségünkre vannak. (pl.: pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, pedagógiai asszisztens, fejlesztőpedagógus).
- Minden csoportban szülői szervezet működik, akik együttműködésére mindig számítunk.

- Családlátogatáson szükség és igény szerint veszünk részt. A látogatás célja a tájékozódás, problémák megoldása.
- Nyílt nap: az új gyermekek szüleikkel együtt augusztusban egy délután megismerkedhetnek az óvodapedagógusokkal, csoporttársaikkal, megkönnyítve ezzel az első napok beilleszkedését, nehézségeit.
- Szülői szervezet képviseli a szülőket és a gyermekeket a köznevelési törvény által biztosított jogaik érvényesítésében. Figyelemmel kíséri a nevelőmunka eredményességét. A gyermekek nagyobb csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet az óvoda vezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor. Képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestületi értekezleten.

18. 5. Az óvoda és a bölcsőde

A gyermekek egy része a Varsányi Irén utcai Bölcsődével érkezik. A kapcsolatunk jó, szorosabb együttműködésre törekszünk.

Az együttműködés formái:

- az óvodapedagógusok látogatása a bölcsődébe;
- a gondozónők látogatása az óvodába;
- Bölcsődei szülői értekezleten bemutatjuk óvodánkat.

18. 6. Az óvoda és iskola

A kapcsolattartás formái:

- nagycsoportosokkal iskolai órákat látogatunk;
- októberben szülői értekezletre tanítónőket hívunk meg, hogy bemutatkozhassanak;
- iskolát kereső szülőket faliújságainkon folyamatosan tájékoztatjuk az iskolák programjairól;
- egymás rendezvényein való részvétel; Karácsonyi műsor, Koncert-sorozat, Sportnap

18. 7. Szakmai segítő szervezetek

18. 7. 1 Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat II. Kerületi Tagintézménye

- 3 éves gyermekek logopédiai szűrése;
- nagycsoportos óvodások szűrése, amelynek célja a prevenció;
- előiskolaérettségi vizsgálatok megszervezése;
- Szakértői Bizottság vizsgálatához szükséges jellemzések elkészítése;
- a logopédus év elején artikulációs szűrést végez a gyermekek körében. Év közben folyamatosan végzi a fejlesztő foglalkozásokat. Szülőknek fogadóórát tart.
- Tanácsadás, konzultációk. Esetmegbeszélés. Esetkonferencia.
- Esetmegbeszélő műhelyfoglalkozások.
- Tehetséggondozás

Óvodai gyógypedagógiai-asszisztens, fejlesztő pedagógus és utazó gyógypedagógusok segítik a fejlesztő munkát.

18. 7. 2 Pedagógiai Intézet

- Őszi és tavaszi pedagógiai szakmai napokon való részvétel.
- Tanfolyamokon, továbbképzéseken való részvétel.
- Folyamatos kapcsolattartás a szaktanácsadóval.
- Könyvtárhasználat.
- Tehetséggondozás

18. 7. 3. Óvodában végezhető egyéni fejlettséget mérő vizsgálatok, eszközök

Diagnosztikai fejlettségmérő vizsgálat (DIFER)

A mérést a II. kerületi Pedagógiai Intézet koordinálja és összesíti a beérkező adatokat évente két alkalommal. A *szeptemberi mérés* célja, hogy diagnózist állítson fel a gyermekek alapkészségeiről, azok fejlődéséről, s útmutatót adjon a pedagógusoknak arról, melyek azok a hiányosságok, fejlesztésre váró területek, amiben segítséget kell nyújtani a sikeres iskolai élet megkezdéséhez.

A *tanév végi mérés* célja az, hogy a gyermekek alapkészségeinek fejlődését, a feltárt problémás esetekben a fejlesztés eredményességét vizsgálja, esetleg további fejlesztés szükségességét szorgalmazza.

Eszközei: DIFER fejlettségmérő nyomtatványok

Általános szűrővizsgálat

A szűrést Difer képzést végzett óvodapedagógusaink végzik. Célja: a prevenció, tanulási nehézségek megelőzése, melyek a gyermekek mozgására, kognitív képességeire, grafomotoros fejlettségére irányulnak.

Logopédiai szűrővizsgálat

A Szakszolgálat intézményi logopédusa végzi a tanév elején a nagycsoportos gyermekek beszédértésére, beszédészlelésére és beszéd fejlettségére vonatkozóan. 3 éves gyermekek szűrését is végzi.

18. 7. 4 Védőnői Szolgálat. Foglalkozás-egészségügy

19/2009.(VI. 18.) EüM rendelet alapján megszűnt az óvodákban az orvosi és védőnői szűrővizsgálat.

A védőnő az óvodában vezeti a gyermekek egészségügyi törzslapjait, adminisztrálja a védőoltásokat.

Szükség szerint látogatja az óvodát és segíti munkánkat.

Tisztasági vizsgálatot végez, ellenőrzi az ételmezéssel kapcsolatos feladatok ellátását.

Foglalkozás-egészségügy: évente, munka-higiénés vizsgálat előre egyeztetett időpontban.

A szülői értekezletek témái közé beépítjük az egészségügyi ismeretnyújtás, tanácsadás lehetőségét a védőnő bevonásával.

18. 7. 5 Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Központ

Az együttműködésünk *flyamos prevenciós* és nyomon követési tevékenység, amely nevelő munkánkat segíti. Lehetőség van ingyenes pszichológiai konzultációra és életvezetési tanácsadásra, többek között önbizalom és önérvényesítés, mindennapi stressz-kezelés, munkahelyi vagy párkapcsolati konfliktuskezelés, gyermeknevelési problémák terén.

Célunk a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a segítségnyújtás a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeknek és családjuknak, valamint az együttműködés biztosítása. Feladata, ha szüksége a krízisintervenció alkalmazása, amely pld. családon belüli bántalmazás, súlyos elhanyagolás, lakhatás elvesztése, ideiglenes hatályú elhelyezés, gyermek felügyelet nélkül maradása esetében léphet érvénybe.

Az igazgató rendszeres időközönként tartja a kapcsolatot a Központ munkatársaival, részt vesz a CsGyK éves konferenciáján. Alkalmanként az óvodánkba gyermek megfigyelésre, csoportban végzett prevenciós tevékenység szervezésére, valamint az óvodai szakembereink munkájának, „elakadásainak” megsegítése, segítő team keretében.

Óvodánk dolgozói a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, jelzési kötelezettségük van. Az óvodapedagógusok folyamatosan figyelemmel kísérik a családok életét, probléma esetén az igazgatónak jelzik a segítségnyújtás szükségességét. Pedagógusaink részére konzultációs lehetőségeket nyújtanak.

18. 8. Közművelődési intézmények

A Marczibányi téri Művelődési Ház, Millenáris műsorain, valamint a Nemzeti Táncszínház programjain aktívan részt veszünk és a családok számára faliújságon hirdetjük.

18. 9. KSH

A Központi Statisztikai Hivatallal a kapcsolatunk az ott dolgozó szülők gyermekeinek felvételével kapcsolatos. KSH Könyvtár közelsége szakmai munkánkat támogatja. Gyermek programok helyszínének színtere.

19. Integrált nevelés az óvodában

19. 1. Gyermekvédelem

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek

Hátrányos helyzetű gyermekek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, amelyet a jegyző állapított meg.

Célunk:

-  esélyegyenlőség növelése, prevenció
-  hátrányok csökkentése; káros hatások megelőzése, illetve egyensúlyozása;
-  egyéni szükségleteknek megfelelő speciális fejlesztés;
-  az iskolai életmódra való felkészítés.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus kiemelt feladata. A tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás alapvető módszerünk, amely elősegíti a gyermekek harmonikus személyiség fejlődést. A szülőkkel való szorosabb kapcsolattartás megerősítésére van szükség a prevenció érdekében. A gyermekek óvodai felvétele után részletes anamnézis lapot tölt ki a szülő. A csoportnaplóban történik a gyermekek követése. Az óvodavezető irodájában, az adatvédelmi szabályoknak megfelelően tároljuk a gyermekvédelemre vonatkozó adatokat.

Tájékoztatást nyújtunk a segítségre szoruló családok számára a pénzbeli és természetbeni juttatások lehetséges formáiról (rendszeres nevelési segély, kiegészítő családi pótlék, óvodáztatási támogatás, gyermekvédelmi támogatás, étkezési térítési díjak kedvezményezettjei, egyéb ellátás kifizetésének átvállalása, gyermekjóléti szolgáltatások igénybevétele; pld: ruhák, játékok adományozása).

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatására külön kell figyelni. A gyermekek minél kevesebb hiányzása érdekében a meggyőzés módszerét alkalmazzuk. Óvodánk 12 órás nyitvatartási ideje növeli a szülők munkavállalási esélyét.

Szükség esetén a gyermekek érdekében intézkedéseket kezdeményezünk a gyermekvédelmi felelős, és az óvodavezető közreműködésével. Munkánkat a Gyermekjóléti Szolgálat segíti.

A hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésére külön odafigyelünk.

A migráns gyermekekről: a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok védelmét.

19. 2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

2010. szeptember elsejétől ellátandó szakfeladat óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek közül a látássérült és beszéd fogyatékos gyermekek integrálása.

Feladatunk megfelelő módszerek, értékelési eljárások, szervezési formák alkalmazása, átgondolt stratégia kialakítása.

Sajátos nevelési igény fogalma:

Az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzd;

b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzd;”

Célunk:

- a sajátos nevelési igényű gyermek sikeresen illeszkedjen be a környezetébe, a társadalomba.
- A harmonikus személyiségfejlesztés eredményeként életkorának és képességeinek megfelelő legmagasabb fejlettségi szintet érje el

Az integráció általános elvei az óvodában

- A sajátos nevelési igényű gyermek a Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság véleménye alapján óvodai nevelésben vehet részt (integrálható).
- Társak között nevelhetőek, önmagukra illetve társaikra nem jelentenek veszélyt.
- Három hónapos próbaidővel történik a felvétel. A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyermekek, felnőttek számára.
- Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz az óvodavezető figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.
- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.

- Integrációt folytató óvodapedagógusokat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek;

- közös tevékenységbe részben vagy teljesen bevonhatóak;
- képesek hely- és helyzetváltoztató mozgásra önállóan;
- szükségleteiket képesek jelezni a társak és az óvodapedagógusok felé;
- elemi szinten, óvodapedagógusi segítséggel el tudják látni magukat;
- kommunikációs kapcsolatot tudnak teremteni az óvodapedagógusokkal, társaikkal, illetve kontaktust lehet teremteni velük.

Szakértői Bizottság szakvélemények tartalmaznia kell:

- A sajátos nevelési igény tényének megállapítását, valamint annak okait.
- Az integrált nevelés lehetőségének tényét.
- Nevelési javaslatokat, fejlesztési területeket.
- Intézmény kijelölését név szerint.
- Kontroll vizsgálat időpontját.

Csoportszervezés elvei:

5 csoportban 1-1 sajátos nevelési igényű, és beilleszkedési és magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelést tudjuk vállalni.

Óvodánkban látássérült és beszéd fogyatékos gyermekek fogadását biztosítjuk.

Az óvodapedagógusok feladatai látássérült gyermek esetében

- Rendelkeznie kell a gyermek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel: elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség képességével.
- Különösen tekintettel kell lenni a befogadás idejére. A személyes, testi kontaktus, az érintés lehetősége az érzelmi biztonság megteremtésének fontos eszköze.
- Ismernie kell a látássérült és beszéd fogyatékos gyermekek együttneveléséhez szükséges kompetenciákat. (továbbképzések, gyógypedagógussal szoros együttműködés)
- Megismeri a kisgyermekről készült orvosi, pszichológusi, gyógypedagógiai szakvéleményt. Pontos értelmezéséhez szükség esetén más szakember segítségét kéri. Ennek során megismeri a gyermek szembetegségének természetét; látásteljesítményét, látótere, színlátása állapotát, az, hogy van-e különbség a közeli és távoli látása között. Tudnia kell, várható-e látásromlás, vannak-e erre utaló jelek, ezek jelentkezésekor mi a teendő. Ismernie kell azokat a mozgásformákat, amelyek bizonyos szembetegségek esetén veszélyeztetik a gyermek maradék látását!
- Felkészíti a csoportban lévő más gyermekeket a sérült társukkal való találkozásra. A jó érzelmi „ráhangolódást” segítheti pld. a szembekötősdí játék, vagy letakart tárgyak felismerése, hangszerek megszólaltatása stb.
- Segíti a gyermek beilleszkedését a csoportba, a többi gyermeket ezzel a segítőkészség, a türelem, a megértés és elfogadás irányába terelve.
- Felkészíti a csoportba járó gyermekek szüleit. El kell fogadtatni, de nem túl hangsúlyozva, a szülőkkel és a gyermekekkel látássérült pártasuk jelenlétének tényét;

- esetlegesen sajátos test-, és fejtartását, vastag szemüvegét, esetleg szempótló protézisét, furcsa szokásait, fogyatékságának más szembetűnő jeleit.
- Megismeri a szükséges speciális eszközöket, ismerkedik specifikus módszerekkel. (segítséget kérhet látássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógustól). Figyelembe kell venni a csoportszobában, a közösen használt helyiségekben a súlyosan látássérült gyermek sajátos igényeit.
 - Folyamatosan figyelni kell arra, hogy a gyengén látó gyermeknek biztosítsa a láthatóságot, és rajzoláshoz és minden tevékenységhez megfelelő, jó nyomatú eszközt biztosítson. Megfelelő méretű, élénk színű, a környezetétől elütő tárgyak biztosításával tudjuk érdeklődését felkelteni. A látástréning óvodáskorban a szemműködés funkciójának játékos gyakoroltatása. Szükség van a vizuális gondolkodás fokozott fejlesztésére, ami a megfigyelőképesség fejlesztését jelenti. Ez látássérült gyermek esetében a tapintó kéz és szem együtt érzékelését jelenti.
 - A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat lehetőség szerint beépíti a mindennapokba. Szükség esetén eljárásait megváltoztatja.
 - Az óvodapedagógus nevelési tervet – szükség esetén egyéni fejlesztési tervet- készít.
 - Egy- egy nevelési helyzet problémamegoldásához alternatívákat keres.
 - Együttműködik a gyermek szüleivel, a látássérültekkel foglalkozó módszertani intézmény szakembereivel; a gyógypedagógus iránymutatását, javaslatait igyekszik beépíteni a pedagógiai folyamatba.

Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek

- Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ állítja ki a szakértői véleményt.
- Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ állítja ki a szakértői véleményt.
- *A Gyengénlátók Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményének* integrációt segítő látássérült pedagógiája szakos gyógypedagógus óvodálatogatásait vesszük igénybe. Lehetőség van tapasztalatcserére, az integrációt segítő tanácsok elfogadására, egynapos továbbképzések megvalósítására. Lehetőség van szimulációs gyakorlatok kipróbálására, és speciális ismeretek szerzésére.
- Gyógypedagógus
- Szülő
- Fenntartó

Gyógypedagógus feladatai:

- Segítse szükség esetén az együttműködést közös tervezéssel, közös együtt gondolkodással. Figyelembe veszi az óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Segíti az óvodapedagógust a gyermek pedagógiai diagnózisának értelmezésében.
- Javaslatot tesz specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására.
- Az óvodai csoportban egyéni és csoportos foglalkozásokat tart a gyermekeknek, ahol játékos formában látásnevelés központú komplex fejlesztést végez. Természetesen ez kiegészíti az óvodai csoportmunkát.
- Tanácsot ad a gyermek egyéni fejlesztési szükségleteihez igazodó környezet kialakítására, szükséges módszerváltásokra.

- Segítséget nyújt a speciális eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről.
- Folyamatosan figyeli a gyermek haladását, fejlődését.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

Tárgyi feltételek:

A látássérült gyermekek óvodába lépése nem könnyű feladat, hiszen a jól megszokott otthoni környezetből egy teljesen új, számára ismeretlen környezetbe kerül. Szükség van;

- stabil, sérülésmentes bútorok biztosítására. (asztalról könnyen lehúzható terítő, váza stb). Fontos a rend fenntartása, visszaállítása.
- Hangos, zajos környezetben lehetőleg csak rövid ideig tartózkodjon a látássérült gyermek, mert félelmet kelthet benne.
- Speciális vizuális támpontok, élénk színű jelzések alkalmazása.
- Tapintható jelzések alkalmazása a gyermek székén, asztalán, tisztálkodási eszközein, személyes játékein stb.
- Biztosítani kell a látássérült gyermekek fejlődéséhez szükséges speciális eszközöket és azt az ellátást, amelyre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz. (pld. helyi megvilágítás biztosítása)

Egyéni fejlesztési terv

1. Amennyiben a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a diagnózis BNO kóddal szerepel a fejlesztési tervet gyógypedagógus készíti el jogszabályban előírt formanyomtatvány alkalmazásával
2. Amennyiben BNO besorolás nem szerepel a diagnózisban óvodapedagógus készít egyéni fejlesztési tervet.

Tartalma:

- gyermek neve, születési ideje,
- óvodai felvétel ideje,
- szakértői bizottság megnevezése, a szakvélemény dátuma, felülvizsgálat ideje,
- diagnózis, vizsgálati eredmények,
- fejlesztendő területek,
- fejlesztési ütemterv havi bontásban,
- elért eredmények.

Speciális eszközök:

- A gyengén látó gyermekek gyakran szemüvegesek. A szemüveg tisztán tartását óvodáskorban tanulják meg.
- Fontos a megfelelő világítás biztosítása. Csoportszobáink közül négyben nagyon jó a természetes megvilágítás. Erős fény ellen függönyökkel és korszerű UV szűrős rolóval védekezünk. Ha szükséges, akkor asztalra teszünk halogén izzós, gégecsöves lámpát.
- A Braille- rendszer előkészítő eszközökkel való tanítását a nagycsoportos vak gyermekeknél szokta a látássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus elkezdeni. Mi a célirányos előkészítésben tudunk segíteni; manipulációs, tájékozódási készség és kognitív tevékenységek fejlesztésével.

Intézményben végezhető egyéni fejlettséget mérő vizsgálatok, eszközök

DIFER, Kíváncsi Láda-tehetségfelmérő mérőeszköz.

20. Szolgáltatások

A fenntartó jelentős szülői, gyermeki igényre és óvodánk hagyományaira való tekintettel, szakmailag folyamatosan ellenőrzött, mértéktartó plusz foglalkozások szervezését a szolgáltatóval kötött, fenntartó által ellenjegyzett szerződéssel engedélyezi.

Nevelési időben nyújtott térítésmentes szolgáltatás:

- gyermekek szükségletei alapján logopédia;
- gyermekek szükségletei alapján egyéni fejlesztés;
- szülői igény esetén hittan.

Nevelési időben délutáni időpontokban szervezett kiegészítő szolgáltatások középső csoporttól, amely a szülők által választható és finanszírozott:

- angol nyelvoktatás;
- sakkoktatás;
- úszás;
- csengő-bongó
- foci-suli;

Június első két hetében intenzív úszásoktatás.

21. Érvényességi nyilatkozat

A Program bevezetésének kezdete: 1999. szeptember 1.

A helyi nevelési program érvényessége visszavonásig

A nevelőtestület határozata alapján: 2018. augusztus 30.

A helyi óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- ✚ A köznevelési törvényben bekövetkező változás esetén;
- ✚ szervezeti átalakítás;
- ✚ szülői igények változása;
- ✚ bővítés, leépítés;
- ✚ a nevelőtestület javaslata alapján;
- ✚ fenntartói feladatváltozás.

A programmódosítás előterjesztésének módja:

- ✚ részletes írásbeli;
- ✚ és szóbeli előterjesztés a nevelőtestületi értekezleten.

Előkészítő - döntési résztvevők:

- a nevelőtestület
- a szülők közösségének képviselői

Egyéb feltétel: - a nevelőtestület kétharmadának többségi szavazata

- a szülők kétharmadának egyetértési szavazata

A program nyilvánosságra hozatalának módja, helye:

-  Szülői értekezleteken a fontosabb elemek ismertetése.
-  Hívogatóban rövidített változat megjelentetése.
-  Csoportokban megtalálható és elkérhető.
-  Önkormányzat honlapja.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület készítette, az igazgató aktualizálta.

Elfogadta: Dátum: 2025.szeptember 30.
Kitaibel Pál utca 10. szám alatti Óvoda igazgatója

Véleményezte és egyetértését nyilvánította: Dátum: 2025. szeptember 30.
Kitaibel Pál utcai Óvoda Szülői Munkaközössége:

Felhasznált irodalom

Porkolábné dr. Balogh Katalin - dr. Páli Judit - Pintér Éva - Gregorits Anna:

Komplex prevenciós óvodai program, Bp. 1996.

Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex-typó, Bp. 1992.

Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Alex-typó, Bp. 1992.

Forrai Katalin: Ének az óvodában EDITIO MUSICA BUDAPEST, 1974.

Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Gondolat Kiadó, 1978.

dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozdásfejlesztés az óvodában FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft., Bp. 1994.

Zilahi Józsefné - Stockert Károlyné - dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével Eötvös Könyvkiadó, Bp. 1997.

dr. Székely Lajos: Helyi óvodai nevelési programok készítése egészségvédelem, egészségnevelés köréből

Óvodai Egészségpedagógiai Kiskönyvtár, 1998.

dr. Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata Óvodai Egészségnevelés Kiskönyvtára, 1997.

Daniel Goleman: Érzelmi intelligencia Háttér Kiadó, Bp. 1997.

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel JNSzM Pedagógiai Intézet, 1997.

Pereszlényi Éva - Porkolábné dr. Balogh Katalin: Játék - Mozdás Kommunikáció Óvodai Program Alcius Bt., Bp. 1996.

Nagy Jenőné: Óvoda Tükör Ecomix Kft. 2001.

Óvodavezetési ismeretek Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft

Etikai kódex (2007. november 22)

Inkluzív nevelés. Ajánlások sajátos nevelési igényű gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez (SULINOVA)

Kisgyermek, nagy problémák (RAABE)

Komplex prevenciós óvodai program – Kudarc nélkül az iskolában (Trefort, 2009.)

1. számú melléklet

ETIKAI KÓDEX

Kitaibel Pál Utcai Óvoda minden munkatársának.

Minden óvodai tevékenységünk célja a gyermekek pozitív irányú személyiségfejlesztése.

Közösen megfogalmazott erkölcsi, etikai normáinkat munkám során betartom, és elvárom ezt munkatársaimtól is. Így:

- mindig tiszteletben tartom a gyermekek jogait és a személyiséghez fűződő jogokat. Ami a gyermeknek jog, az a felnőttnek kötelessége.
- munkatársaimmal egymás munkáját kölcsönösen támogató, hatékony nevelői és szakmai munkakapcsolat kialakítására törekszem. A pályakezdő pedagógusok szakmai munkáját segítem.
- különböző egyéniségek vagyunk, ezért a nevelési módszerek, az eljárások és a stílusok széles skáláját képviselhetjük, azonban soha nem felejthetjük el, hogy minden tettünkkel a gyermekeknek, szülőknek mintát nyújtunk. Értelmiségi, pedagógus szerepünkhöz életvitelünkkel és erkölcsiségünkkel mindig méltóak maradunk.
- a gyermekek érdekében, eltérő fejlesztési elképzelések esetén mindig kompromisszumra kell törekedni.
- feladataink lehető legjobb teljesítése érdekében együttműködök más szakterületek szakembereivel.
- veszélyeztetettség, szociális, mentális problémák észlelése esetén haladéktalanul tájékoztatom a vezetőt, és segítséget nyújtok; kapcsolatba lépek a gyermekvédelmi felelőssel, és szükség szerint az ellátó szervekkel.
- a szülők anyagi helyzetének ismeretében, - a szülő beleegyezésével-, kezdeményezem a vezetőnél a szociális segítségnyújtás lehetőségét.
- a szülő partner a gyermeknevelésben. A kapcsolat alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés.
- szülői értekezleten csak az egész csoportot érintő kérdéseket, gondokat, feladatokat beszélem meg, arról adok tájékoztatást.
- az egyéni, személyes beszélgetések során elhangzott családi vonatkozású információkat szigorúan titokban tartom, illetőleg csak a gyermek érdekében használom fel. Ez a kötelezettségem kiterjed minden szóban, írásban, hang-kép-, adatrögzítőből megtudott információkra.
- a titoktartási kötelezettség alól csak a következő esetekben mentesülök: igazgatási vagy hatósági megbízásból készítendő jellemzés, szakvélemény, környezettanulmány esetén, valamint családgondozó, orvos, szakpszichológus szóbeli vagy írásbeli megkeresése esetén.
- pedagógus nem fogadhat el olyan ajándékot a szülőtől, amely értékénél vagy az ajándékozás módjánál fogva lekötöttséghez vezet.
- szülők között nem teszek különbséget, kapcsolataim egyenlők.
- pedagógiai kutatást vagy kísérletet csak abban az esetben végezhetek, ha ez a gyermekekre nézve nem káros. Az intézmény vezetőjét és a szülőket előre tájékoztatom, és a feltételekről velük megállapodom.
- munkaidő alatt csak halaszthatatlan esetekben használok mobiltelefont.
- magánéleti és állampolgári problémáimat nem viszem a gyermekek közé.

- munkatársaim magánéletéről, szakmai munkájáról intézményen kívül sem mondok véleményt, nem adok információt az óvodába járó gyermekek szüleinek.
- a pedagógus sem tetteivel, sem nyilatkozataival nem csorbíthatja intézményének és hivatásának jó hírét.

Hitvallásunk:

A legtöbb, amit tehetsz a gyermekekért: ha figyelsz rájuk, komolyan veszed őket és elismered személyes értékeiket.

Minden kisgyermeknek életfeladata van.

Teremts érzelmi biztonságot!

Legyél elérhető a gyermekek számára!

Adj tiszteletet nekik!

A gyermekeknek jogaik vannak: joguk van a gondoskodásra, joguk van arra, hogy megtanítsd őket felnőtté válni.

Ragaszkodj azokhoz a viselkedésmintákhoz, amelyek a gyermek érdekeit, egészségét és biztonságát szolgálják!

Legyenek mindig bizonyos korlátaid (ne túl sok), ha a gyermekek a Te felügyeleted alatt állnak.

Ne bánj velük felelőtlenül!

Fogadd nyitottan a gyermekek ötleteit!

Ne szégyellj tanulni tőlük!

A gyermekeket vond be életkoruknak megfelelően a problémák, és adódó konfliktusok megoldásába! Tanítsd meg őket saját konfliktusaiknak türelmes, békés megoldására!

A tapasztalat lehetőségét ne vedd el tőlük, és bízz a gyermekekre értelmes feladatokat!

Támogató, fejlesztő környezetet teremts!

Örülj humorérzékének!

Tudd, hogy a gyermekeknek akkor van a legnagyobb szükségük a szeretetedre, amikor a legkevésbé érdemlik meg!

Ne akard a gyermeket előre kész formába önteni!

Tudnod és érezned kell, hogy a szeretet, akárcsak a művészet, felemel.

„A gyermeki szeretet lényege: szeretek, mert szeretnek;

A felnőtt szeretet lényege: szeretnek, mert szeretek.” (Erick Fromm: A szeretet művészete)

Ne feledd, hogy a gyermekben a Te dolgaid is visszatükröződnek:

tudj róla, hogy a viselkedésükből megállapíthatsz sok mindent, amit tudnod kell önmagadról!